

WINDMILL

1862

Joane Jitoch
Gustinova b. IV. no.
Ljubljana.
1911. 10. 10.

DNEVNIK IZ MOJEGA VOJAŠKEGA
ŽIVLJENJA...

1.
DEL

Краљ Петар II. - слика - Л. Дебелјак
Форли.

Nalepljeno dne 2. okt. 75. v Eboliji
(južna Italija)

Tuša ishalo mi je že od mladih let,
da bi odkrila tudej. Bil sem vnet
za vse uodljivosti sveta, a ne za svet,
kjer sem samo trenu the boim živl.
Je p tehi trenu thek sem le žalosti živl.
Tu ne prestanu - v meni vse in dorocava
har holi v. Bredhont in krepeneje
me mučita. Tre dni se mi dorociva,
da je prekratho same to življenje,
in strah, da ne hancam nikdar, me prevema.
A hujša je in bolj me vsoga vpena
da po življenju in po Tebi, hoti trpljenje.

Lermoutov

Tue 7. aprila leta 1944 sem bil izpisan in roduih
raporov. Onu menim Gubljanske jetuinice mi je
bilo dovolj, da sem se na tistem odločil za velik,
maj meni se je vel. velik, korak. Ostal sem v menim dni
dana nato pa sem jo dne 10. maja odkuril in
Gubljane. Zaperiatil sem se preje dnevih, hi sem
ga pisal v jial, obletal mlaj, oicoma samo
me inance ta primorsko-aporituro, kjer je bil
udraben brat, moje bivše simpatije" (seow-rati;
ker se sliu tako kmicko, pravim - bivša simpatija)

in rdel na vlak.

Kolega Franuar nas je imel na „Sonderausweis“
Bili smo: Franuar, Arnež, neka gospodična, Rakovec,
nekdo in triaskega itab-puravala in jaz. Vesias
smu stal na hodniku velikega pabluarua. Moparua
„Borsig“ lokomotiva je z veliko bruuo vlekla kakih
pet italijanskih (loarim reči - bivih italijanskih)
vagonov in ravijala po kratkem polju na lvo
in demu. Sonce je pripekalo, da je vlak migatal in
vročina v vru je bila nemoma. Komarui so mi
bili tudi pramini na Gubljano, hi je ontajala
na namu. Zdelo se mi je, da smu podoben kratkemu
skalau, hi so povote po vsej zemlji na Peimorskem.
Bez slova smu odšel. Ne da bi povdal miti
enemu mojih prijateljev smu oddruil od doma.
Ja, pri Felimuritu smu bil. Tu se bi me danes
nekdo vprašal rahaj sem sel k Felimuritu in
nikamor drugam in se bi zahtoval naj povem
po pravici, bi smu moral reči: „Morda radi

Marijana, toda brikane radi Alekse!" In u bi imel
dotinik kaj proti; bi mu rekel: "Gajpa Dobrilova
kouino Vas pa to zelo malo briga, po osem tem
kar sem došel!" (kjer pa se sočim se v duovni ku
naprej brigat). Kolera pod meenoj w tako
sudu nabijala, da mi je postalo kar temo.
"Partajua.", "Postumia.", "Adelsberg." So se
drbi ukumiarji rariuk narodnanti, ho je
naš vlak pavoril na prvo "inoremsko" postajo.
Narodna straza na holodvoru ji bila utrijena
v mladinski baraki, - to ji bilo tudi prvo, kar
sem oparil. Oblacni w bili v takne uniforme, le
da so manji "spite" klac. Proje lahko, od bojonetro,
do pocnihi bamb, hi so jim visle vol parov. Z
misanimi obintki sem se postavil od teh prvih
"Primorcw", ho nas je elektricna lokomotiva
odpeljala proti Trstu. Svet oholi proge u ji
od tu naprej pruj spremencil. Zginile, w tudi
prijarne kine, hi w na "nan" strani vstajale
in iginjale sa drecjem.

Bajte „austran“ imajo grde niske strehe. Če
ne, da ne morejo imeti visokih radi burje,
toda grde so pa le. Dimniki so vidani na
suhavi hišni steni in so na vrtu levo okna-
reni, tako, da ogledajo kot kakšni gradovi.
Ker je bolj malo, hal pa na pretih. Le
n v kakšni hotanji nabere sa tri cekarje
amlje, jo hitro ogradijo, tako memo se
mi je to delo, da sem se razmejtal. Ob
progi, na nekaterih krajih in ob mestovih
so bili postavljene bunkerji. Straža je
„junastvo odbijala“ ofirjani, bi so gledali
sko okna vlaha. Tedaj sem se spomnil,
da bom čez par ur tudi sam oblekel
uniformo in, da si bom na levi roko prisil
primorski grb: Rudič galejo na belo modrem
polju.

Vlak je ravnil v svinck; čez odprti svet
na desni sem ogledal morje. Na ja, prisilil

sem se, da sem ga občudoval, pravici na Gubo
povedano pa n mi, ni edelo tega krasota, kot
so to mislili drugi, bi so ga opisovali. Strancar
je kar utihnil, ko ga je ugledal. Bilo je plavo
kot nebo in v daljavi se je ugledalo v rojcarici.

Jadra na njem niso bila bela pač pa rumenkasta,
kar je se lepše. „Devin“ je imel Strancar in se spet
ugledal v daljavo. Na skalah ob morju sem res
opazil tolikanj opovani devinski grad in par
kilometrov dalje tudi Miramar. (Uboga „Paloma“,
ki je morala letati od te v Mehiko in naračaj
s par zaljubljenimi učkarjani v klijuniku).

Tudi se bi prisel in onmirja v Trst, bi takoj
vedel, da je na metu vojna. Brezštevilne uniformirane
dvojne ali celo trajno prični napisi ter vojaško
barvana tovarna vozila po cestah bi mi to po-
vedala. „Povrhati moramo stovilko eno, tri, se-
dem, ali pa devet“ je rekel Armer, ki je bil se
pikrat v Trstu. „Ti boš šel na stob, da te

opinjjo, kar povej, da bi bil rad v Lobarid, pa
bo. Načelnik je dober človek."

Toda načelnik se to pot mi uhasal.

Ko sem mu povedal kako in kaj, me je z
čistoškim nagovorom poslal o vojašnicah
v. Ivana na severni konec Trsta. Na tistem sem
sahel, kar se mi je idelo popolnoma pametno.
Pomnil sem življenje vojaštva po kasarnah,
rato sem pa tudi sibil v Lobarid.

Tojamaica v. Ivana..... Na kapiji sem
sagledal Markoviča - poročnika. Pomnila wa
se v Ljubljani. "Vtakujen" sem bil v 8. četo.
Uniformo sem dobil takoj. Drugi dan sem se
večbal "po urniku".

Spanmijani se podnarednika Onakna.
Večbal je našo destinacijo. Bil je tipičen jugo-
slavski soldat in nas je skoraj po našem
obratu grdo nahrulil. Ta pa sem se bom
delal krivice moram povedati, da je

me ne večkrat pohvalil, kar se mi je na moji
dopadlo. V mirnem času je bil udar mehe
na dolenjskem; ima čno in sinika; in čno
takole večer napeljali pogovor na dom,
je privlekel in vojaškega kovčka staro
listnico pobrsnal po njej pa poharal izbledele
fotografije vojnega potanika. Bil je dober človek.
Lutal sem, da ga imajo radi i vojaki i
oficerji. Na noben način pa ga misno-mogli
pripraviti do tega, da bi si pripel epoletke.

Nkega dne pa je izgubil brez sledu. Tle porneje
sem slisal da je pobegnil v Ljubljano k
Ljubljanskim domobranam.

Tudi narednik Bonifer Bonifacij se mi
je otinil v prouim. Karmeroma mlad
je imel čno i otroka in čno mehe na parti-
ranski strani. Komandir s. čete je bil neki
Januš Slojz, bivši jug. podoficir, edaj v
ime poročnika. Takoj se mi je prikupil. Videl

sem, da bomo z njim dobro orali. Tudi
vodni oficir poročnik Jakobšič (zdaj poveljnik
poradne na Lučnem vrhu) je bil v redu dečko.

Vojaninici ji bilo okrog 300 vojakov. Hrana
je bila dobra tudi cigaret sem imel dovolj.

"Ustajanje" je bilo ob 1/2 5^h ob 7^h so se pričele
vešbe. Ob 10^h je pokuhalo sonce in nad
kamnaloma in potem je bilo pikluskvo vroče
ves dan. Ivoirici se je bleščalo v beli svetlobi,
tako, da so nas bolele oči. Takrat sem razumel
kaj je to merna lepota. "Na levo! Na desno!
Desetina naprej marš! Desno krilo naprej! Levo
krilo naprej. Desetina stoj! Pasko k nogi! Na mentu
polno!" "Hehe mi se mate!" - "Mirno....."

Ob dvanajstih so nam postregli s šonilom.

Vodni oficir nam je prebral dnevno povelje
poveljnika vojanin S. N. V. Z. v Trstu, stotnika
Fajdige. Od teh povelj se spominjam samo
enega stavka, ki je bil vsak dan enak:

"Vaje bodo jutri po urniku!" "Laj n' teh ni konca"
je zagodrnjala večina, "ko ga je častnik prebral.

Nhoga jutra pa smo jo odrinili na Opinc.
"Streljat gremo!" je ropil Bonifer. "Trije po
mitraljere v pisarno! Trije po municijo! In
trije po taru!" Ter pet minut je odrinila
8. četa v gozdem redu proti hamuolomu nad
vojarnico. Nočil mu lahko Brečo, ter s tem
postal mitraljeru v 1. vodu. Kot vliha
remena haca se je vla omra po poboju,
170 ljudi eden za drugim. Na vlihi asfalt
kui vsti smo se postavili v čbor in četa je
v prostem maršu odšla proti Opincam.

Pred mitraljerom, ovrama do mitraljera
smo gojil vedno visoko spoštovanje, kljub temu
pa smo natihem preklinjali njegovega vsmrtelja.
Tako nerodne stvari n' nihdar nisem nosil
na rami. Če sm ga obrnil malo na desno
me je tišal rapirai, če na levo, me je dregnil
"ferslus,"

ie sem ga nosil pohoni me je tičala
zahlopka ie navdol sem izgubil sv,
z rane mi je pa uhajal. Navadje sem
ga prijel hot struo ki jo nens k peku, da
sem se oddahnil. Toda med tem smo dospeli
na Opine hjer nas je poveljnik naegal
v horah in opet sem pobantil nad capirac
in „ferstun“. Povrh vsega pa se to neusmiljeno
sonce.

„Dugi od leve rgoraj in prvi od deme modaj!“
„Stimi kopito in meri dobro,“ me je potrepjal po-
veljnik po rami. Lutil sem ilo-o vrata, ko sem
„repetiral“ strojnivo. Test nabojco je spricalo iz uoi,
toda testi ki je streljal ni videl ham, ker je - miral.
Pravijo, da ima neumen kmot debel krampir.

Ko sem navree raportiral o uspehu sem ra-
kicjal na ves glas: „Krdeljini stramojster Žitnih
Zovne - dva, dva!“

Navaj grede smo peli in ugotovljali vse

magoci, da celo to, da strojnice niso pravilno
skonstruirane in iskušli smo, kar med potjo,
nov istem punktu brodstrelne strojnice, ki ima
„miranske sprave“ avtomatske, tako, da ti ni treba
mirat ob merjenju. V moje veliko veselje povsem,
da so polarni skoraj vsi priznali, da so mirali,
ko je Beeda odprala.

Tako je bilo potem dan na dan. Medtem
sem bil tudi v danobranski tolnimici 8 dni,
radi vrate, kjer me niso mogli odpraviti.
Potem je prišel 10. junij in z njim smrt ter groza.
Že ob 8^h jutraj je imela snega kakih 7 km.
marša in noč. ob 1/2 9^h smo se streljali in ob 9^h
so razvile sirene. „Tri ven in v raklane!“

Ko smo priberali na gornjavo so bili štirimo-
storniki že nad nami. Nastel nam jih 150, pripeljati
pa so in drugi toda teh nismo več steli. Zrak
je prišel udno vzneti, virgati, zdaj močnejše,
zdaj slabije, hanino pa tako žalostno tuliti,

da mo vi na mah utihniti. Potem je ra-
bobnelo, tako strašno rabobnelo, da mu mislil
„dies irae“ je tukaj. „Bombardirajo“ je rekel
Bonifer, hi je čital poleg mene. „Mhm“ je bil
os moj odgovor. Halo naprej od vaje je bila
majhna spilja kakršnih je tam dosti in obo-
va ni varnila varjo. Po večaku je se vrgalo
in renalo toda: „Mi pa hurajin pa pud mira
pa jern pa on gledal.“ Čr mo vro je bil
alarm haman. Komandir je poveljeval ubor, in
sma je odhorakala domov. Na ovinku, kjer
cesta varje na levo-proti Trstu je bilo obratih mnogo
ljudi. Od tam mo zagledali razdijanje v mesto.
Trst je goril na več mestih. Največji parar je dihal
v rafinerijah benina, gost, in stiber dima je
zaril vs mesto. Pomije mo vedeli, da so ta dim
videli tudi v Ljubljani in celo nad Morabor je
priplaval. V Lubi je čital postrani veduje velik
parnik - potopljen. Tudi v Barhooljah sem opazil

par porarov. "Radoveden mi kaj je z našo vojašnico",
je dejal poročnik Jahaš - "mogoče tonov demis mali
po gromorju." Toda v dolino hjer je stala vojašnica
v. Ivana ni padla nobena bomba.

Netreze so vorili v urthve. Pri v. Ivani sem
videl muine prizore. Mati in hčerka - ena brez
glave druga popolnoma izmalicena. Žrtov je bilo
okrog 2000. Ko sem šel ur par dni v Trst na
prehod so bili ljudje zopamirjeni, kljub temu, da
so bile ceste radi rusovim in vedno zaprte. Mnogo
tramvajskih prog je bilo zapetih, tu pa tam so
mogle travnice v vlak v ravn pa je ujal globok
lijak. Ko sta z Američem stihala na tiskarstvo "Edinost"
hjer je med prejšnjo svetovno vojno iskajal slovenski
list pod istim naslovom, me vvedla, da je padla
v bližino bomba in stroji so bili neuporabni.

Za tem bombardiranjem smo imeli potene
vlak dan 2-4 krat alarm. Vojašnica je bila kak
teden dni brez vode in zraka v noči, ko sem bil

razvodnih strani v vojasnici so pipe sivke.
V petih petih minutah sem vzel okrog 30 pip
in katerikoli je tihla voda. Hvala Bogu, kajti
vernoma vročina nas je podnevi zelo mučila.

Na kuharstvo udeležo je padel Bonifer Bonifac,
radit 3 krat v trebuh. Morili so biti trije neman-
ci, umor je bil izvršen v Boshetu. Pohopem je pri-
w. Ani v Trstu.

Dne 25. junija je osma odšla na teren v
Postajno. Že pripravi večer se ga je maštvo osme
tako uverilo, da sem podvomil v resnost nanga
poutja. Nikče ni imel brude in vi so jo imeli
tisti večer. Meni se je zdel dogodek prediven in
umirno sem se premetaval po zeli pričini. Mislim
sem na dan, na mano in na bližnjo bo-
dovnost. Ura pri w. Joanne je bila čuo, ko me
je premagal pavec.

Ob 1/2 4^h smo imeli zbor v popolni bojni opremi.
Ob 4^h je osma odmarširala proti kolodvoru.
Vojasnica je pala v jutranjem vraku; temnosivi
pidovi so stali mimo, ho-da bi hoteli reči:
„Mnogo jih je še odilo in malokateri n ji smil.“
Leste so bile še prave in harmonika na čelu
vrste je raketno odmevala po trnkih ulicah.
Vlak je odpušjal ob 1/2 1^h, sedel sem pri vratih
pastnega vora in dremal. V Divači sem pripravil
strojnico za ogenj, od tu naprej se pričinja
partizansko orožje“ je dejal Marković, ki
je polnil brostreliko. Umaknil sem se v not-
ranjost vagona in pamtolil na stori vrata.
Kjer se je proga približala gorcu sem se še
temeje stisnil na roboj v katerem je bil spravljen
trki minometalec. No, osma je brez prask
pršla v Postojno.

V bivši italijanski korabinjerski vojašnici
smo dobili kvarter. Major Julij Lekar nas je

prejel s „gručini“ govorom poleg njega je stal
adjutant poročnik Lipovšek (kreatura vojne vrste).
Ter dva dni so nas postrojili in nam dodeli 5
straniarskih mest: Ravbar komanda, kolodvor, Ir-
palha v stari vani, električna centrala s karantonom
rud. Meni je komandir pohljal iz vrste in me
dodelil za službo v stabu.

Bil sem dodeljen v propagandno pinarstvo. Moj
predstojnik je bil nadporočnik Pusevjak Bogdan.
Stabno poslopje je stalo okroma in stoji nasproti
postojnskega občinskega poslopja. Je to lepa s stabo-
vanjska vila. V prvem nadstropju sem uredil
pisalnicu in tiskarno. Tedajali smo list: „Mi gremo
naprij.“ Do mojega odhoda v Ljubljano sem stikal
7 stikal. — Na dan Petra in Pavla leta 44 sem bil v
Postojnsko jano. Karaj grede sem ravil v gostilno
Burger, kjer sem dobil poročnika Markovica. Bila wa
sama v sobi za „odličnejše goste in dobre evance.“
V tem je ostopil v sobo — dr. Paglian, bivši fanistovski
* Pojasnila ustno!

kamisar na ljubljanski kvesturi. Lasko leto me je
namreč vtaknil za 10 dni v juž in sever maja
mesca. Lepi prilike za maščevanje si ne bi mogel
misliti. Zujina je bila tudi mlada uravnečanka, ki
jo je privlekel k seboj, ko je bil in ljubljane.
Jamo je, da sem ga pri prici vzel iz gostilne in to
tako temeljito, da jo je drugo jutro s prvimi vlakom
popihal proti Italiji. Ti ljudje, celo postojnski
rupan je odobraval, pa le prav mi ^{bil} me Slovenci ne Ita-
lijani.

Zivljenci v Postojni se mi je dopadlo.
Postojnčanke so, dan se nisem za nobeno
ponkej ogreval, luthane deklice, le moda,
da so nas malo postrani gledale. Mariborci
je isto to na nore, semur sem se pa sam sme-
jal. Teklo me je, da je svetlica Postojne,
pa upravo mi bila iz Postojne doma, hodila
z našim nadporočnikom, kar je ostihalo
vse mrsniče pogladi „vanichov in marjeth“.

Gostilno Burger nam „vianik“ obiskal, pa
me zaradi Mike, ampak radi tistega
tam „od rida“ ki je bil prisan od našega
poveljnika za najboljšega v Postojni.

Nadar nisem imel drugega dela, me je
mahnil o Postojnsko jamo, ki se je nam, mogoče
naučiti. Tudi, da je prvi del jame precej
univen. Particani so tam varjali Nemcem
benzin, ki so ga imeli v jami, pravljenega
za slučaj letalskega alarma. Zavgalec je
prišel skozi jamo Duca, ki priteče v Planini
pri Raketu nadan. Vianik pa me pel na
prehod z vodnikom Pfeifferjem Bogomikom
in njegovo ceno. Vjuga me bom nikdar pora-
bil, ker me je vedno nagovarjal naj jo re-
z katerimi popihamo na Trni vrh, kjer
bomo imeli vojo postojanko. (120 padlih do-
mobraucev me je najbrž ubilo to misel iz glave).

Naša stebna vila je precej velika s stanovanjska

hista v cui imed sobie nim ni uredil spalnico.
Toda dolgo to ni trajalo. Pfeifer in nadporočnik
Pusejak sta nekaj raduhala, nekaj na staba ni bilo
v redke to smo oparili kmalu vni. Osmo leta je bila
vrak dan manjra. Muogo vojakovo je usto-ham se vsem
toda poruje sem ucedel da so jih iztkihi vrati hvar seboj.
nehaj pa jih je odilo na domacice postojanke.

Kriodo so pričeli ishati v leti pri oficirjih. Les je enb.
Primorci imajo ravno toliko zavednosti v sebi, kot
ima naprimer pranic misla na isto. Uvajali so
s strazarskih mest z orožjem, ali brez njega. Be-
gunc je navadno kaj „pljunil“, kot naprimer
civilno obleko i. t. d. Tuoli meni je nekdo smil
gajuje, ki sem jih imed v vojasnici, k sruci jih
ni mogel vrati seboj in sem jih poruje dobil
naraj v stari vasi na Erpalbi. Pri takih ljudih
ne voleri niti najboljni oficir. Taji bila mera
polna, je prislo do nekakega Primirja med Nemci
in komunisti. V terti noci so se strazarska mesta

moraj popolnoma uprarnila. Od dovajste ure
do jutra sem prevel deturno službo, od napol
mrtvega Fakina, ki je imel službo in 36 ur ne-
pretrganu. Ob 1° pouci je šla po sestri skupina
nemancev katerih 200 metrov proč od naše vo-
jarnice. Nekdo je ropil: „Samobranci pojdit z
nami.“ Z največjo težavo sem radrial in preostale
straniče, da so niso udarili za nemanci. Trijarnici
nas je bilo takrat - 7. Trije oficirji, 1 podoficir
in 3 straniče. Ko sem pouci hodil po robu
sem videl različne stvari. Bombe, puške, konzerve
orožje, municija in karne druge stvari v lesale
se vpuh pa robi, nikjer pa niso duše. Zahvalil
sem Bogu, da je prišlo jutro in se od 7° km
jo sakuril v stab, kjer me ni pri delu nihče
motil. Major na stabu je dirjal in adjutantke
me je pomagali. Trije na stabu so n pa sho-
douljno mejali; ne morebiti nemancu
jarnicu, ki je stvil dosti več, kot je bilo treba

za reorganiziranje, temveč majorju in adju-
tantu, ki sta zagrabila rano na napadnem
koncu, da ostavita pobegi. Pišala se je kamparja
med majorjem in nadporočnikom Pucnjakom.
Major je Pucnjaka v tržaškem stabu grdo očrnil,
čis, da je prehodstaplarski in da se mu ne ljubi
med vojaštvo, kjer bi moral držati propagandne
ure. In vendar smo vedeli, da je na stabu v
Postojni Pucnjak najbolj delal. Pišalo je tako
daleč, da sta si se samo dopisovala. V tako
stran našega lista nam moral vesti v cenuro
majorju in ob neki priliki se je posteno blamiral,
ko je unoviral Blažek, ki mu ga panatimili
in Slovenci. Pišalo je tako daleč, da je videl
Pucnjak v Trst in bil uaradije tudi tja pre-
stavljen. Major in Lipovšek sta triumfirala in
takrat nam ju razovaril. Pomislil sem na klet
v naši vojašnici — in sovražil sem ju še bolj.
Pucnjak je pustil uredništvo našega lista in

due 26. julija 44. odšel v Trst. Z njim je šla
moja dobra volja do dela in njegova varovanja.
Šodil mu nudi in bivo hjer mu hoval navrte.
Od jutra do večera mu se klatil po Postojni in
tuhtal, tuhtal.

Lipovich je prevzel vodstvo propagande
in naveda sahteval prejnjji red in disciplino.
Takrat muo bili v stabnem propagandnem
oddelku štiri: Lemic, s katerim, wa se se
od prejje pomala (sokolca na hranini) Roman
malovredni in len student, ki je odšel vrah
dan večer na Lavbar komando k nekemu
dehletu in sprihlestil nile ob 10^h večer domov,
nhi Božin, ki je prišel in Ljubljane, varna-
vala varovanja in jar.

28. julija muo odšli Lemic, Božin in jar
na lastno put v Staro vas. Fantje v Staro
van so mi pokazali klobec hruka, ki je bil
ves plenin. Vel mu ga seboj, hot obrambno

orožje proti ognju, ki nas je iskal v stabu.

Ko smo dospeli nas je s theodoričnim obratom sprejel Roman in rekel, da moramo k adjutant. Adjutant je mislil takoj vstati in razlikovanjem in ukori pa sem ga prehitel ter me pohval hruh, če, da take vinjarije dejstvo ne more biti. Ogledoval je hruh in mene pa dejal. "No bomo ure dili!" Ter nadaljeval: "Tahor veste je nadporočnik Pušnjak prestavljen v Trst in vodja pivarne km udaj jar. Gijte da boste tudi v naprij tako delali, (pri tem je gledal mene) hot udaj. Za vanga nadporočnika vam postarim — Romana. Njemu boste odgovorni za delo njemu se mora vradko javiti in hoi kam oditi i. t. d. — Na glas km naravnjal, tako, da sta me Beshin in Roman planu pogledala in povedal g. adjutant, da pobhajam ostavho coc službo in da pod takimi pogoji raje pomivam minarke nasim fantom na Lavber komande

Ljovčik je odločil Romana, Leina, in Boškina muve pa pridrial. "Zakaj?" Zato govoril Ljovčik, ker sem raji na Karbas komandi radiji kot pa v rivalnici, ki sem jo sam vedil sam manil in v kateri je bilo vse moja osebna last — drugi. Pivnil je z nekim govorom in koncu sem se odločil, da bom ostal, uprav sem se takrat vedel, da bom — ušel.

Roman je medtem privlekel iz ambulante posteljo me vrgel in stanovanja in se sam vnel v sobico. Mirno sem počel. Roman se mi je odšel premajhen v svojih dejanjih, da bi se jutil manj. Se naprej sem hodil sedit za hišo. Zjutraj sem spal do devetih, tako, da me je adjutant sam prisel buditi, delal pa nisem nič. Z Boškinom na postalo prava varniha za kurantova. Tudi od njega je trdil, da bo ušel in je svoj namero tudi uveljavil, par dni za mano. Roman je vlekel in vlekel pa nihamer

Major Cesar — 60 letnik

Jutri, 6. t. m., bo obhajal 60 letnico rojstva g. major Julij Cesar, eden vodilnih protikomunističnih borcev in organizatorjev Slov. nar. straž na Primorske. G. major Cesar spada med pionirje Narodnih straž na Primorskem, ki so poleg organizacije protikomunistične borbe prinesle s seboj dvig slovenstva v teh krajih. Gosp. major Cesar je kot poveljnik Postojnske skupine Narodnih straž in nekaj časa kot pomočnik poveljnika celotnih Slov. nar. straž v Trstu veliko storil za razvoj, navzlic največjim težavam. Naš list je o razvoju protikomunistične akcije v Postojni večkrat poročal in vsakdo, ki pozna Postojno in notranjski Kras prej in sedaj, je moral opaziti na vsakem koraku veliko razliko med preteklimi in sedanjimi razmerami.

Naš jubilent se je rodil dne 6. X. 1884 kot sin uradnika bivše Južne železnice. Oče, zaveden Slovenec z Dolenjske in mati Štajerka sta ga vzgojila v zavednega Slovenca. Realko je obiskoval v Ljubljani, po dovršeni kadetnici v Mariboru pa je bil kot mlad častnik dodeljen 55. pešpolku v Tarnopolu. Svetovno vojno je prebil večji del na gališkem bojišču.

6. X. 1944

Takoj ob nastanku Jugoslavije je stopil v jugoslovansko vojsko v činu kapetana I. klase. L. 1920 je bil povišan v majorja. Po nekaj letih službovanja je stopil v pokoj zaradi posledic med vojno zadobljene težke rane.

A tudi v pokoju ni miroval. Z budnim očesom je zasledoval javno življenje, četudi se kot vojak z dnevno politiko ni pečal. Predvsem pa se je zanimal za naravo. Med strokovnimi krogi je znan kot vešč vrtnar in poznavalec psov. Izbran je bil tudi za prvega predsednika zoološkega društva »Noe«, ki si je v kratkem času zbralo precej lepo zbirko domačih in tujih živali. Društvo je tudi nameravalo odpreti v Ljubljani zoološki vrt, a zaradi razmer se ta zamisel ni mogla realizirati.

L. 1941 je znova nastopil aktivno vojaško službo, a med kmalu sledečo italijansko okupacijo se je umaknil v privatno življenje. Ko pa je komunizem začel pri nas moriti in uničevati naše ljudstvo, se je major Cesar pridružil protikomunističnim vrstam. Med prvimi se je prijavil v domobranstvo in se kmalu odzval klicu dolžnosti ter odšel na Primorsko.

G. majorju Cesarju, ki je navzlic lepi starosti ohranil duševno in telesno čistost — želimo še mnogo let zdravja in življenja v službi naroda.

ni princ. Šveda, na kotaprijut se mi razumel
resati mi mal in če list mi ukazal nino imeli
ostali nobenega dela. List pa je stal in govil,
da bo razpal ra večno. Z veliko tréavo sem
se pripravil, da sem varisal matrico in jo
stikal. Asistent je moje robotiranje opazil
in me nateril majerju, hi me je nahrutil z
štrajkarjem in ljubljanskim „drukarjem“.
Zmaral sem se na to način da sem mu
rekel, da nimamo več dobrih matric. Popoldne
me je poklical v pisarno kjer mi je dal denar
(200 lir) naj grem v njim v Ljubljano po ma-
trice.

In takrat je v meni dovedel sklep.

V Ljubljano grem, morda me pa ne bo več. Dugo-
jetro sem se odpeljal. Bil je 31. Julij. Kupil sem
matrice in irtalo za risanje dne 5 avgusta pa
sem odšel v bolnišnico, v 44 karavt na Stu-
denec. Zapustil sem stob in sklenil sem, da se

vrnem le pod pogojem, da nadporočnik Pu-
rijak prevzame vodstvo propagande.

Kupljene matrice in irtalo sta se vedno pri-
meni doma in nihče se ne zmeni ranje, da bi ju
priskrbel ikat.

Zdaj gospodarijo po Postojni Romani in
adjutanti. Kralj sem da so ranure vernom,

Take ranure so bile, ko sem zapustil Postojno.
Trakdo lahko vidi, da sem bil po pravici uvaljen.

Eu sam nemem hot uo nemem in ponigliav
adjutant pa lahko vrame dobro voljo do delci
ne samo enemu, ampak mnogim, mnogim.
Zato bi bilo od inspektorja pametno, če bi
preje pogledal kakšne ofirije ima po itah.
To bi sem vnetoval jas, hi se va vojarske stvari
ranmem ravno toliko, da sem kakšna

„redna vojha nua.“

13. Avgust - nedelja. Pono popoldne ji je.

Lerim na moji postelji. Kolegi so se igrali
ohrog narduiha in postuirajo hakimo rapeti.
Rus Kunhof nameva na rojem prostoru.
Sui li so mi.

15. Avgust - torek. Danes je mamin god. Tera j
sem kupil v hantini nekaj likerja - one har ji bono
lakho pokloait. Terao sem spretil skupaj nekaj
tobaka ra octa. - Iba je skoraj prarna, si so odili
v Ljubljano. Boravei karumoviti spet kvanta - pro
po boravisho.

Popoldne so me obiskali: Alenka, Petruša, Lajza,
Jovica, Jelena, Sara in Ljubo. - Nemški radio na -
povdovale čita vojno poročilo. Italijanska pranta...
francoska pranta... Ruska pranta. Ura je je pet
minut ter peto, na polje se je privlekla megla.

Larant, oirama 44 Larant (Studenci) Laibach
porani iginja. Čigija pravaprav Ljubljana, v
pusti jerski megli. Lausko leto ta čas sem bil
je capet. Lani so imeli misel, da bame letos liral

v lazaretu. Radio priporoča: „Nani so na ruski
fronti uničili 29. turkih tankov. Anglo-Amerikanci
so se iskrali pri Tulonu. Bili so odditi. Nani letijo
bombe V1 uničujejo London. — V Bosni smo
prepričali stiranje banditskih partizanov ob
južni rubeži meji. — Tojua ji. Tojua!!

20. avgust - nedelja. Tudi mi imamo vedno
jaz najino obiskov. Danes so prišli k meni: Mama, oči,
Damička, kupa, Sara ljubo, in nekdo, ki mi ga
spomnal pred kakimi meseci pa ne vem kako mi
je imi ter njegovo dekle. — Priahoval sem Alekso
pa je ni bilo. Sara mi je rekla, da raduje, ho je
prišla v njuni na obisk, ni hotela v njuni domov.
Včasih zadovoljen sem bil, ko mi je to povedal. Ne vem
zakaj. Otklina na mojem vratu je postala neverno
velika.

22. Avgust - torek. Zdravnik mi je predpisal
obnovoje v indico-lujo. Otklina mi je malo
boli. Mami sem oddal tobak in cigarete. Hogo se

bono odvodil kajenja. Za nekaj tobaka, ali cigaret,
pa dobis dandanes in pravi marša. V vojarki
kautini sem vsaj kupil nekaj malenkosti mi
drago. Sin (tako mo krstili 19 letnega nemca) ga
tako lomi, da mu bono moral dati likov. Narociti
maram manj, da mi bo kupila cpoletke. —

26. avgust - sobota. To vedno v lanaratu. Z daj
in mi dali na vrat obver - z zelo vroco „Zarbo“.
Nunnamst, dobro vem, da mi bo pomagala samo
operacija. — Vsej je kapitulirala Lamunija. —
Pred letom dni so me v zapornik belgijske
vojsnice vtaknili in ulice 36 v ulico 33, ki je bila
na polovic manjja. — Vsej sem prebrsil lanaratski
red in sem bil malo na dovrini. Slaboamni joe
je imel strahu oholi se, celo isto domobranec
in jim je dral govor: „Ja, ja in 90 krat sem bil kralj
pa mi je romunska kraljica na bitofu „karbo“
dala, dams sem pa obergefrinter.“

31. avgust - cetrtak. Vsej me je obiskala Anka

kmalu ra ujo jo je prišel kol Lubo. Bil je
prej potolim po glavi. Povod je bombardiranje
Stampetovega mosta. Prepovedal je bar nam jo
se deloma ohusil: "Petdeset mrtvih in mnogo
ranjenih. Meni je reglo med hlode in nam oblihal
v uravosti. Čez dve minuti sem prišel k sebi in
obral pobral gotama tovarina brez gospodje Pulju
sti, v kintu so vnoic segrmele baube - prav na
mesto, hjer sem leal. Tudi mitraljirali so nas."

Kmalu ra ljubam ita prišlo tudi Saminka in
Algina. Lubo se je ponudil, da spremi Alenko, pa
ga je odhlanila. (Boguna kdo je pomagovalec.)
Nara roba je uabito polna 29 nas jo. In nar:
8 damobrancev, 2 rusa, 2, italijana, 2 hrvata
ostalo so nemci, oiroma munski vojaki rarnih
narodnasti, rodov in starosti.

3. september - nedelja. Tjeraj sem bil na Röntgenu

5. septembra - torek. Finška je hapitulirala.

Partizani so zavreli črni oreh nad Idrijo, pa odel

je poročnik Jahan Jori, ki je bil tam poveljnik.
Ducir mojega bivanja v lazaretu v šteti.
Kmalu bo počilo - ali, - ali. Nemci vorijo
stran in kar je kaj vrednega. Zdi se mi, da
bom emblema na rajki kmalu ravnjal.

6. september - veda. Lutim, da postajam nervozen
Pipelinajovi je dogodki, ki so vrh vraga in nemani,
me strašijo. Ludov, tudi laui ob istem času sem
varihaj doživl. Kaj neki bom letos. - Wragi
Jahan, partizani so me včeraj v celo noč in klastin
Med sto fantov je padlo. Primorske Gvarice.

7. september - izbrtek Kolu so vsekoli angleške
Čete. V jugoslovanske kraje na jugu vdirajo Rusi.
Partizanska, imaga "na Črnem vrhu in prihanje
v pravi laui. Pomagalo jim je 1200 fantov.
"Narodno osvobodilni boj." Padel je narodnik Grum
(njegovu stru je potrebnica v našem oddelku)
ter narodnik Tekavici.

26. IV. 45. Narodnika Tekavici, kum videl marca, menja
letos idravega in ivoga v Gubljani v zahalnihi kina
"Union"

15. September - petek. Lirium in 3 dni v
biro jugoslovanski vojaški bolnišnici v Mostah.
Jutri tam - hoala Bogu - operiran. - Predvčeraj-
šnjim sta me obiskali sestra Zora in
holandka - Kobi. Lep ropak nageljev me
spaninja nauji. - Najina sobica, poleg mene
leži neki lajce bolan domobranec, ima okno
obrujeno proti zelnici. Od jara, do jara
redovi mimo patrolna lokomotiva, ali pa
okroži vlak in to je tudi vra sabava, ki
jo imam. Niim se na pamet Presernove
"Garde", so mi nauili ubo dobrodoile,
mi vra jas mineva, Zanjina sestra mi
je ravnohar dala alkohalni obkladek na
vrat in mi naroila, da ne smem vi-
jisti do operacije. Sestri Zora in Kobi
sta obljubili, da bosta in pristi; upam, da
bosta res, saj sta bili edini na Studencu.
s katerima sem se dobro racumel.

"Radio, žila" tisto mano: „Omenin leber
Augustin" menda ja ne meni na part,
sem se mislil, da bo rebel: „morgen wirst
hin," namesto „alles ist hin." Malo sem
nervosen, da bi bila praj u nedelja.

Končno so oni gg. zdravniki prišli do
tega, kar sem sem trdil: „Operacija!"
Popoldan sem bil punktiran.

Zdaj pa bogu hvala bom spet haj na-
pinal.

Danes je leto in teden, kar sem pričel
pisati dnevnik. Škoda, da sem ga s prvimi
„letnikami" tako polomil. (Preklemana
Damenka - no ja, kar ji, ji.)

4. September Oktober. Spet sem na studenco. Ope-
racijo sem prestal - in idaj raham na drugo.
Stravansko neumno, te se vrane.

6. Oktober - petek Kvarno vreme, ki traja u kakih 14 dni
je postalo zelo nemorno. Mraz je v robi in sem tralno

puhi v se morde.

9. Oktober - ponedeljek. Včeraj večer sem imel stražo, virača, bil sem vodnik zunanje patrle. Do 1^h ponoči sem prespal v studencini mrtvašnici. Z menoj sta bila še dva mlada Nemca. Imeli niso imenitno noč. Ko smo ugasnili luči smo strahili drug drugega - tja do ene. Zmagaj je bilo hot in šapaf, ko smo se pripravili za pohod. Tema hot v rogu nam je „pamagala.“ Ob 2^h ponoči smo rabutali radje pri nekem kmetu nato smo šli v bunker spat. Dohrest smo obločili ves Studenca in ko je v Devica M. v polju bila ura pet - smo bili mokri do kolen. Nemška M.G. strojnica je bila polna vode. Tudi v „stilarco“ in v karabinke mi je prišla.

10. Oktober - torek. Popoldne ob 11^h sem sedel v Ljubljavo. Z menoj je sta tudi holandska toby. Povabil me je na dam. Po tedi temi in dirju, wa se vračala. — Janis me je Polovica (pute mišdel) ustihala - in zdaj sem prepričan, da je o temi

ovirirani ves Studence. Judje so naju razudeno
gledali, ko wa hodila po ljubljanskih ulicah
mokra kot kurka.

Tvobi je idaj: 5 domobrancev, 1 uivilist, Slovence
pol komunist, 1 Letnik, 1 Rus in 20 Nemcev.
Polig mene lici 20 leten nemec Zeuschel Fritz
na desni pa Bigalke - tudi nemec. Pametna dečka.
Zeuschel se vedno meje. Raonohar je pristel na
uovo mobilizirani domobranci v našo sobo.

2. November - Terme duje Je vedno v laraletu.

Za danajni dan smo napravili sbirko za irote
po padlih domobrancih. Nabrali smo 176 lir in jih
oddali kuratu Tekavcu, da jih iroci. - Pred par
dnevi sem dorivel mistim da najiciji polam v
Ljubljano. Z uovno sestvo (Slovenka) wa pristla
naukine. - Prohlito je dolglas kar je ni več v našo
sobo.

3. November - Petrek. Sestra Ani pride nauu vica,
ko je se tema v našo sobo.

4. November - petek. Nahrulil sem Freimana, ki
je tu v lazarstvu za mahahega sultana. Na
vrabelega hi hote navesti pogovor z menoj sem
jsem in hounaj isham da ga strau. Na moji
levi levi idaj neki Levat in Kibnice. Izavil se
je narome s celime hufvome nerlanik upravauy.
Prenemimo ilovke pri 40 letih pa tako stroji
da se ravame stvari tudi se sem jo 5 krat
parne.

5. November - sobota Ani mi je rekla da
mi bo povetila se bom se hday vrtel in sam
pripravljial porteljo. Zelo me niha da bi mi
res povetila. Sicer je pa to tudi se uspeh - pove
bende po selime tedum. - Moj vrat je skoraj da
popolnoma dober, toda idaj so mi odklili vodlo
v pljuviti - lepa stvar, tako rad bi se sel maraj
v Postojnu. Javil se bom v Fortunovo udarni
bataljon. Na teru, na teru ubijat, dokler
me ne bodo ubili. Hit sem tako enpliameruega

življenja.

6. November - nedelja. Ani je bila pri mami
sela je na posteljo in vse ji porabljen.

Ani - Ančka.

7. November - ponedeljek. Danes je obletnica
mojega bivanja v rodniškem bunkerju.
Kje ste, ki niso bili lani skupaj. Tist vas
je bilo in danes kur nam - popolnoma
nam drugi so mrtvi. Sedem, Puknjak je
v Postojni - medporočnik.

13. Januar - sobota 1945

Zdrav nam se 8. 1. 45, kameno-ovnil v Postojno
- in idajle sedim v majhni kavarli, ki so jo
bograhdaj in bogvorokaj postavili Italijani na
Ravbar kamandi, kakš 3 kilometre od Postojne
proti Planici. Sedem nas je - drinno-strano uče
in dan v bunkerja hi je kabile 20 metrov proi

od karaula. Zmaj je mirno popoldne. Straža
burja vse meg v edino obno, hi mi cadelano
s polhnicami. Tri vraki ipravje prihaja meg v
notranjost in vse me iprav imam obliu topel
sajji horuk, hi mi ga j dala kolaudka loby.

Na preprostemu stedelniku hi smo ga sami narediti
ore krompir. Pravkar je Loric (neki Lotren) pinesel
v doeh vedrih voda, hi je med petem pamrsnika.
V bližini karaula namre ni vode; delivamo
jo v kapnici prej oddaljene gostilne.

Navedeni smo sami nar in na moje vroje.

Št. v Postojno j tolika, hot mnogica, prevec
j rametena. Imamo se kar radosti vroja in
municije, toda nos j pa le samo sedem - in
kej j ta Pa....

Tiha strojuica v bukerja ne deluje dobro
pri vicrajnjem priskusanju mi j odporadala.
Sveda mrae j. Lahki minometalec pri napadu
ve bi prisel v postvo, kar ni teren sato.

Peske so, raven brostrelke, male vidne in bati se
je, da se dobi pri šestem strahu sapirala v oho.
Zivino takorehoi od boje milosti in - pravares
samo od nje. Edino dobro oroje je lahka stroj-
nica, toda ta je - ena sama.

Od 6te 8te urane strah - utaje je ura 5ta
lahramensko je uras.

Vieraj sem bil pri Majdi hi je ustilpica v Potojin
Smilila se mi je, ko sem jo videl tako samu dalec
od doma. Te mene vrani popade domotoje
me pa nje. - Zel sem b. Primiwinu hjer stempje.
V sobi ima luteni uras. Preskrbil sem je drva,
vehaj dro-wie puchane murke na Pavlar
komandi.

Vrohe me rabi in v prste na nozi. Zmarje
je burja podrojila. Karaula u bar strasa.
Zivljenje je pa je ponbu u pomistim da mu-
sile 13. januarja. Toda hljub temu se bi rad
ramenijal s Laioniu ali Ljubovinu pomelkureniu

Tako samega se počutim in vranki in carolinu,
da bi imel dekleta, s katerimi bi se kaj pomenil.
Zehlico, hi bi jo imel res rad, deklico - hi bi
imela tudi mene rada. Je takha na svetu?
Traindvajset let imam pa ji še nisem srečal.
Moji prijatelji pa so bili tako srečni.

Krasno tuli burja rpe kar menijo. Po
sesti men oblek mega, ravnu sešte steji tabla
v trojičnem napinu: Achtung Minen, Proxime,
Attention mine! Živno vžiro-ji sametlo.

Ema dekleta je gotovo-rojena same. Zakaj
ne? Tu a bi bila ta deklica .. Ne imena ne
memu napiral, kar je mince vreden, kar per ni-
mam pravic, da bi jo omenil, idafle, na tem
mestu. Tu vendar bi ga tako rad napiral, —
njeno ime bi rad napiral.

Pa saj bom prijje odšel, pruden bi ona por-
naba, da jo imam rad. Tu hedar bom odšel
bom pogledim va junaka. Tu ona bi isto

mislela in tekrat bom potolara. Pihel
bom: „Tudi mi dehlivo in imele wa u rada
toda temu je u davno, davno!“

Vreme se od minute, do minute slabša!

Čer 4 dni bo moj god!

14. Januar - nedelja.

Ponoči so Lubi streljali kot obredeni. Ponoči
so novo leto. Tudi mi smo jim malo pomergali.

Toča je ranje - tako daleč so od doma in v tako
brezupnem potovanja, na pa med nami se dobro po-
čitija.

Vreme je se vedno pasje. Ponoči smo se bal, da nam
se odpihne karavle. Barja divja z nemonjsano
nilo in cesta je popolnoma zametana. Kljub temu bom
popoldne poisknil priti v Postojno. Živ ilovek se
ne zmeni za nas, grem torej pogledat kaj je z ljudmi.

Radoveden sem, če bom res predstavljen na stab.

Govorice so, da se bo leta idil v Ajdovščino.

14. Januar. - sredo. Danes je moj god. To je moj drugi god, ki sem ga pričel drugje - ne doma. Lani sem bil v zapornih letas pa pri vojnikih.

Danes sem skrial od Srbov, ki imajo nedolice od nas postojanko, da se je kralj Peter odpravil na prestolu.

Rudnici bodo izgubno triumfirali. Naj, naj ne bodo dolgo. Pred par minutami sem streljal na 30 metrov v pravo municijsko "kisto". Od 9 strelbo 9 pogodbeo - sem zelo zadovoljen kajti slabo italijansko orožje mi ga večkrat lami - kje bi dobil "Mavzerko"? Propaganda se seli v Ajdovš^ono. Če tudi danes ni irila, naredba s katero sem prestavljen na itab, potem bom najbrž obitjal na Raobar komandi. Bihane bom prabil naj me premeste v Idrijo k nadporočniku Pukeljaku s katerim wa dobra znanca. Tjer pa tukaj na Raobar komandi mi tako napočiw in bichane bom hor. tu ostal. ~~Tjer~~ pa kaj govorim, hamor me bodo dali tamu bom pa ostal.

Večraj sem bil pri Majdi. Tam ne vem kaj naj

je vnetjem. Postojna je precej nevaren kraj idaj med
vojno in najbolj bi bilo da odide lepo damov.

Ka so se pred hrothim vrnili lastni republikanci
maraj o Gorico so prepovedali slovensko govarico.

Naj se na lepem najdijo v Postojni potem pa gorje
ničelnicam.

Od 6^h - 8^h imam stravo her je cesta ob tej uri
se idaricaj popolnoma prerna - se nimu na pamet
Preurmove poezije in nico - Sanctui venec. Ne vem
rahaj se mi dopade bas svetui venec - toda zdi se
mi, da zdi se mi in se morem povedat urhaj.
Preiren mi ni vci turk penih - idaj ga popolu-
ma romunem.

Varaj je eden najih straverjco odšel v Postojno
k idariciku po ga se mi maraj. Baje je ašel.

Koles mo padeli dve 30 meterski jelhi. Pro namre
jimamo in vojah ne oprava lasti. Jutri grem
opet v Postojno k Majdi.

Varaj mi pri 2 wölfu o Postojni kupil tuu in
sem dal ravit ter kopirat filu.

Debatirano o radovi inženjerske nauke straiarja
Lakho da se mu je zgodilo kot tistemu - saj res
o Remicu mojem kolegi s propagande se nikom
povečal. - Dne 17. decembra 44. se je odpravil
s holeram in brostrelho v vas Hrajsje vedaleci
od Postojne. - V neki hiši ga je usm. Terencec
ustrelil. Njegovega groba se ni našli.

Roeman je v Tjervi

Boškini v bekhore

Remic je umrtov in

jar sem na karbo - hamerudi

} bivša propaganda
sua voditvom
nadp. Pukujaha,
ki je idraj v Idriji.

26. IV. 45. Legimuli straiar je bil med tem, ko smo
ga iskali v Lovarstvu.
v Postojni.

12. Febbruar - prancedelick:

Pand par dnevi sem bil primoran
v Ribbar hamande v Lanolol -
12-14 km. od Postojne. Kraj je med
partizanskega omeulja. Lovidcno imen
nas. Rudini so nas se napadli, toda

bili so odbiti. Vsi binkherji so se dobro
obnesli. Ponovi je 8 strarskih mest
Vseh dni 4 ure. Podnevi petrole.
Vreme slabo, meg in dim. —
13. Februar - torek.

Ob 6^h smo se odpravili na patrolo. Ho-
nas je 16. Vodja patrole - poročnik Roue-
nas je v vasi Brinje, ki je kakih 400 metrov
oddaljena od Landola pristel in nato
smo krenili v gozdem redu po glavni cesti
proti vasi Studeno. Hodili smo v raz-
stojanju po 10 korakov. Čez pol ure se
je iz takih stemnilo da nisem nič videl
svojega poudnika. Patrola je bila ustanovljena
iz dveh mojih brndoljskih poradi (Lenku
Žitnik) iz obeh mojih letnih policije (sami
živji četani) in iz 6 mojih brinjskih
poradke. — Cesta je bila zelo slaba
in vrak burak ti je rdromil. Na črni

strani je bil stari breg, na dnu pa
globoka dolina. Korakali mo popolnoma
tih, le kdaj pa kdaj je kdo pridateno
viharjal. Na koncu, hjer ravno ena
usta v Postojnu niw jame, druga pa
proti nam van mo ravli v breg. Od tu
dalje je postala pot se slabša. Lepljivo
blato se je pripimalo voljo in se stak
tebe uoge so postale se teje. Parkrat
mi je udralo, da sem padel v blato
in priduine kletve hlogov so pričale
v slinik, podvirgih. "Voi je postala se
temujra tako, da sem sa ovah korak
v stroku, da se stopim v pravo. Večkrat
mo se ustavili in ob tehi priliki bi
himalu ugubil veser, her misem slival
preduha ho je odšel. Ob isti mo
dopeli do vasi. Ohna niw bila razgubena
in mltoba je padala po megu, da je

čelo pravi netlo. Vas je letala o dolini
pod nami in vedlo se mi je, da stojim
kot sodiški pred stvarjo, ki je nedolna.
Toda v vani je vedno raztrajajo partizani
in o vsaki uri 90% procentov partizantov,
sivoma komunistično usmerjenih. Guoli,
Pavčič, nas je odredil po skupinah. Bil sem
dodeljen grupi, ki je letala na obodnem
konec ^{ovra} vendar, in vedno. Tereza nisem niti
malo poznal in bal sem se, da nalogi
ne bom bil. Studem bo dobesedno
došlo "je rebel strojnitar, ki je polnil
sivica" Galiba Brede. Spustili smo se po
potu sva letu po steni o vas. Tada
saledenta stena nama je detala prglavice
in drug drugoga smo bodrili k tistini,
če nam je noga udarila. Prviti smo do
opavne ceste, ki drži po vrsti vasi, tli
po vsaki malo naprej in rajt savili na

demno v breg. Ved uho gostelov in
kateri se je širala harmonika in petje
mo se zahapali in postavili strujnico.
Kralji mo isto v taku. Nosa nabega
je bila: Stulpati na vrakega, ki bi
hotel in vasi, ali vas - po preteku 5 minut.
Pripravili mo tambe in municijo.
Duge tri skupine so vasedle stene in
isto na drugi strani vasi. Peta skupina
pa je s prvotnikom na telu odšla v
vas na prihajanje hit. Širali
mo, ko so ibijali po vratih. Ko so
prišli do preho med vasi naša va-
reda ni bila več potrebna. Zvenila
mo se s strujnicarjem, da greva
š mo, ali dve hiši. Pokrila mo
portiranki in potrkala na prva
vrata. Odprla nama je Sabotna
Penska: "Širt fairimur" je pozdravil

Stojničar, ki je bil takih običajev in
vaje, "svobodo narodni" nemajo odgovorni
moške glas od tedilnika. Onpril sem
hva sem pričakoval, da bova razpisnik
in bova vstopila. Potem smo se udeležili
popolnoma po partizanski in kucali.
Bi mi uvel uvel, bo je dedec rebel, da
ima na bele rvine pripravljeno palivo.
Kake 19 letna punčara me je gledala
tako pridrživo, da sem pomislil -
ta me je imela, kar ljubila, me je in
ja nji. Stojničar je vprašal, če imajo
kaj klobas pa misva mi dobiti.
Podivila pa po tovariško in odšla.
Zunaj sem strel, je nad dedcem,
ki je uvel pripravljeno palivo same.
Toda Stojničarjev uvel mi je potolačil.
Potihala pa na druga vrata. Zunka
je nekaj govorila, preden je odšla.

teda strojinar je tako varulil
pred vrati, da je takoj varuljal
ključ. "Kdo sta?" je vprašala. "Tovariši
Oke Bog se umili" je rekla in se spustila
v jelo. V kuhinji je sedel star mošt micer
ni bilo nobenega v kuh. Zenska mama
je pravila, da so ji runde ubili sina
oeta dvoje otrok, ker je bil fant in
brigadir pri gasilcih. Zala mama je
mama in mava. Strmo me je bilo nam,
da wa je goljufala in stvaja sem potegnil
tetoško z glavo. Bila sta nava in mava
jima tega nava mogla več povedati.
Vprašal sem, če so bili beli kraj v voji.
Rekla je da in tudi, domi popoldne.
Postavila wa se in stopila pred vrata.
Glava "staj!" me je vrgel nava in vohiral
sem "ne streljaj - domobranici!" Bili
so poročnikovi ljudje. Zenska je svoj

hlic naveda, določa. Kaj si je mislila
je njena stvar sama le, da me je bilo
še bolj prost pred samim seboj.

Potihala vama tretjo noč. Ljub je
odprla zvešča. Bila je prepričana da
vsa "tovariša" zato je v tem delu tudi
govorila. Kora ima v intervjuju, ka
je, kot je sama rekla, pošljol hrano
v hrabe. Bila je od sili pripravna
z namo, tako pripravna, da bi jo
najraje pritiskil. Toda zvešča je
zvešča in vseh vraga je sama kaj
malu piava. Potem wa sta po vseh
navodih. Ob vseh je stala skupina svetil
in ucha zvešča je jokala. Skupina
wa naven. Vrhdo je raztevil naj pove
kdo je pobiral. Vrhdo v vseh malo pred
nami pulvodom. Zvešča je zatrjevala,
da ne ve ničesar, zato so sklenili, da

je pravemo seboj. Preihave po
bitate so bile končane in povrniti
je odšel od skupine ljudi in je
z njimi odtel na stanovanje
nemljive niteljine - Gubljancemke.
Ostali mo. starije z usko na cesti.
Portalo je mirilo in pakel del je
prijel priti. Kehel sem usko naj
gre v tivo in naj se dobro obliči.
Sprva se je branila potem pa je šla.
Pisan mo mi pulekli na rjo v tivo.
Ob itedilniku je sedela stera mati
in jehala, v isti pa je bil stari oči
z slonjenno nogo. Tu je bil v Tatu pri
gankih. Cahali mo in cahali na
poročnika ter njegovih ljudi pa jiti
ni bilo varaj. Ure na steni je bila
dvanaest. Ob 1^h jutraj je priropotal
po urti vor. Urti mo nedavno in

hito in zahali, da se je prebival,
Ti so nismo - tedno niso bili pre-
prijani, da so bili pertrani - in nci
je nismo ustajali, ker smo imeli
samo brostrelho in par bomb ter
puške. Bilo je dvet v vornihoru dent,
2. Indijani muslimi smo steti novaj
v hito in zahali zahali. Zauvaj smo
pustili strano. Ob 1/2^h smo zapustili
hito porlovili smo se od ravnice, hi je
bila vra ravnica, da je nismo pucali
sboj. Preprijani smo bili, da so nci
povabili na nas in v nivoi odste danor,
~~Uvaj qude~~ (66 3^h jutraj je voz pristel
novaj in nci smo stinili puške ko
je drdel z horahov provi od nos po vsti)
Uvaj qude sem itel pertrancu buehaje
ob vsti. Vstet sem jih 36. Dones so bile
nri romerani ali pa porvati s travo v

upih pa je tola voda. Prišli so
v me v nekdajši partnarski most.
Ko smo prišli v Beinje smo vedeli,
da smo prvi in da poročimo
Gude se mi naraj. Ugotovili smo, kaj
so pa mi pometnega mislo, kaj
ker smo bil močno obil nam se toki
dehnil po priciu in napal.

Opoldne so mi povedali, da čili
polovica naše partole v lazarita.

Povračnik da je ostel nekomej ma-
rednima je odhajal. Neko, drugo
pa so teje ali lojce, pa je.

Eplođerata jim je namerila bomba.

Tu se to je nekdo pristavit, da
je daves partne toke.

Tu, hi smo ga povoci stivali je
pelyal, nam sonca.

Danes popoldne je prišel podpravitnik

Pelkovci, da razumija poročnika Louisa
Povani imamo 4 ure Troje. —

25. April. 1945. - nedelja! - Tudi 21. aprila wa
odšla s poročnikom Tebeljakom v Ajdovšino,
kamor wa bila predstavljena in pastojnske propagan-
de.

Minila je skoraj dva meseca, kar nisem o moji
dnevnik nič napisal. Med tem sem dočivel precej
zanimivega.

Iz Ljubljane sem se vrnil v Postojno po par
dnevih službe. Tega, od Boga porabljenega časa
ne bom nikdar porabil, kajti tukaj sem imel prvi-
krat opravka s partizani. Vrnil sem se bolan, z
visoko vročino. Javil sem se v četi, naj me ~~primo~~
raportirajo v ambulanto. Mediciner me je poslal
v Trst v bolnišnico I. S. V. S. Toda baš tisto popoldne
sem vedel, da je bila progga pri Prestranku - omenjeni
postaji med Postojno in St. Petrom na Trasi -

Lombardirana, in res - vlak v Trst in vrnit. Drug dan sem jo mahnil v Ljubljano, kjer sem ostal kakih 10 dni. Zdrav sem se nato vrnil nazaj, kjer sem nastopil službo pri propagandi, ki jo je vodil poročnik Ludvik Seberjak. Tiskal sem naš dnevni časopis: „Straža ob Jadrani“, ki je imel velik uspeh. V kratkem je postal zelo popularen. Ljudem je posebno ugajala zadnja stran, kjer smo pod „Agencijo Sovit“ peglali Postojnčane slojega upola, da se bo višje živine. Ker smo si vsi precej dovoliki in ravnaj zainteresirani, kot rupan Seberle in nekaj terencev pričeli pihati Nemcem na ušesa fantastične inmisljotne in ti, namesto, da bi jim povedali resne, so jim gladko vse verjeli. Odtakrat smo morali monti „Stražo“ v censura na Adria komando, ki je bila nekak nemški propagandni centrum na Jad. Prim. in k. Sicherheitskommandantu, ki slovenskega jezika ni znal in si „Stražo“ tudi ni dal prevesti.

Torej sama celkavija, ki nas je, upravičeno jela.
Malo pred Veliko nočjo je Ludvik sbodel, zato sem
"Stražo" sam izdelal. Na Veliki petek popoldne
sem izdelal radujo (70.) številko, nato sem pripravil
nahrbtnih in odšel na holodvor. Tudi mi je sa-
igrabo - domov, v Ljubljano. Pravihi sem srečno
preivel v Ljubljani in ujevi lepi okolici. Ogedal
sem si rusovine. Obiskal sem prijatelja Lato in Juba,
toda v ljudim obmtham sem ugotovil, da je naše
prijateljstvo slo pa elu. I Latom wa se celo pri-
hrito vaprhovala (politika nas je laila.) Bil sem
pri Pleški in odšel sem copet randvojen maraj
v Postojno. Pred pravihi sem bil v Testu. Teta
se je preselila od n. Jakoba k Barkovlgam, ker
se boji bombnikov. Blirnja okolica ujeve hise je
res precij rastreskana. Pbral sem stvari in odšel
v Opunskim tramvajem do orha, kjer sem poriskal
trrašnega vlaha. Opunška postaja je poslovala v
evinskem waganu, hamor so bili speljani telefoni

in elektriha. Postajno postopje je pomislo do tal
in prometni prostor ves razvit. Wagani so lesali
po 30 metrov na leri in deni od proge vsi
imali čim. Neme priča groznega napada.

Porgane in irne so bile vse bližnje hišice in
pogled naraje me je pretresel. V rnu sem saso-
ražil storilce tega sločina. — Električna loho-
motiva je porani razlekla na postajo par riven-
skih wagonov in dva Puhlmana na vojanstvo.

Vlak je odšel ob 5^h in med Gudmi je ostal
stati, kaj pa ču bodo daš napadli — vendar
moj vreau prispeli do St. Petra, kajti proga
pri Peistravku je bila še vedno razdrta. Med
vojnjo sem opazil na desni strani staha vsi-
teto pravnjenih wagonov, hi so jih bombe umot-
nile in prameta. Stirje tuneli so bili nabito polni
rezervoah lokomotiv in wagonov. Tunnel je pač
najbolje ohlajen sa tako robo. — V St. Petru
sem prespal noč pri naši policiji in drugi

dan sem premeril 12 km do Postojne. Postojna
je bila med mojo odsotnostjo pravi bombardi-
rana. Na Velikonoce, ko sem bil v Ljubljani
je bila drugič. Pri prvem in drugem napadu
so uničili ourama posthodovali F. N. C. F. I. (incis)
ob tej priliki (prihrat) je bil urtev postojnski
hotelist Paternost man nacionalist, vendar
rdaj rapeljan po komunistem - odneslo mu je
glavo. Pri laskem trgovcu Dimitrije je bomba
udarila skozi okno in uničila stanovanje. To
so bile rakete bombe do 25 kg, ki jih letalo
istrelili in sebe. Tudi v Mariboru so bombe na-
redile nekaj škoda. Tretji napad sem doživel sam.
Bilo je takole: Ludvik, Tone Kostar, ki je bil med tem
ko sem bil v Ljubljani prestrašljen s postojnske propagande
v Kardorfu pod Kavasom in jaz smo bili v propagandni
pisarni, ko je varujala letalova tropica. Letala so prišla
brez alarma. V tistem je re zagrmelo. Vrgli so kakih
50 bomb in napravili občutno škodo. Ena bomba je u-
ničila re od drugega, ourama prvega napada ^{posthodovano} ~~urtev~~
Dimitrijevo hudo, tako da so se morali vsi iseliti.

Tudi urhu je bila močno pohodovana; zbit je bil
trauski levi oltar. Otrani so pobrali ostanke različ-
tega ro. futana. Ogravnna bomba je padla malo
pred dek. neutralo. Drug dan sem pomagal odhropanati
mke dvorinu, ki ga je ranilo. Potem pa sem dne 17.
aprila došel izbito bombardiranje, ki je bilo od
prvih dotičanjih - napadov. Povabljen sem bil k
financiranju na konno (krampirjevi valčki). Po jidi
sem malo poudelil, ko je Marija, ušihova, kurkin-
ja vaspila: "Guarda, emensu basso vanno gli
velivoli!" Čer par trenutkov sem začeli strel-
jauje letalskih topov in strojuic. Kod bi me pucilo
sem pograbil malo in fante in tekel v klet.
Naj namu pa je tremalo in grnelo se konno in
vringalo pa strojuice in topovi in pis letal, ki so
bombardirala v irkenu poletu. Trikrat so letala
zahroila nad Portojno in trikrat se jala rarde-
jauje. Trikrat sem stisnil glavno med ramena.
Zračni pritisk nam je metel in hota v hot in vrak
tremetek sem pričakoval, da se bo lista vrnila in
nas pokopala. Toda Bog nam je bil topot milostljiv.
Pojani, morda in pol ure, morda in suro sem se
pogledat. Vidil se mi je posanten pogled. Portojna
je gorela na 6 mestih. Centa je bila pokrita z streho
opet in ametam ter razbitimi znanji. Čerbi so
v naglio napeljavali uri in ganki porade. Tramoje
goruik his je padalo na ve strani. Zevike so vidile in
hlicale stroke. Šočil sem preho iste v goruic micerino
in pomagal pri rewanju razbite oprave. Tje je po-
sualfalo pri rewanju: Nemci, domobranci, dobrovoljci
in četniki, ganki, pohlicni rezervalci in narodni pionirji
ter Gudge. Nemica je hlicala Gudi.

Bombe so padale v neposredno blišino Pincancove hiše. Vela „Jurca“ - rožnata hiša - je gorela z visokimi plamenom. Prvotno omorna hiša nasproti in čisti sanit. dom prvotno nasproti. Zadeta in izgana je bila hiša glavnega političarja na Slovenijo Vito Kraigherja, ki je bil par dni ^{prej} tujec in prepeljan in testa v Ljubljano. Hotel Lev in druge hiše niso bili goreli. Smatka, Postojna je bila skoraj vsa na tleh. Pri nas na propagandi je potrgalo okna in vrata in v mojo pisarno je prišlo plamenov s Obine, namor je udarila bomba. Škobil sem v sobo, pobral foto aparat in režiral fotografiral delo letal. Pomagal sem popraviti Pincancov stanovanje, ki je bilo popolnoma ranjeno od smeta in zdrobljenih sip. Z večerim vlakom sem se odpeljal skupaj s kolegom Struna Vidom v Ljubljano. V Jug. tisk. sem se ogledil pri uredniku Hafnerju, ki mi je dal razvit filme. Dne 19. IV. sem se vrnil z vlakom ki je odšel ob 8^h in Ljubljane naraj v Postojno. Dne 20. IV. sem hotel odnehati na tleh razvitih Pincancovih in bas na stopnicah me je prenehal peti letalski napad. Kar po namu me je ušlo v klet. Letala so odrgla 6 bomb na holodvor. Dne 21. IV. me z Ludvikom popravila moje stvari in me odšla z avtomobilom v Ajdovšino. Vrnja je bila lepa, toda med potom sem mislil na dom, od katerega sem se dne 19. IV. brichome poslovil za svoj do konca vojne. Ajdovšina je pač predalec, da bi se kdaj priramed v Ljubljano.

Dne 29. IV. 45. K je na cesti Ajdovšina - Gorica mrtno paueriril čisti jugoslovanski potnik in zdajji politični vodja rdečega „Zbora“ - Dimitrije Jotić. Avto je ugrmel v Ljubno predi monta, ki je Popler mi videl. Mrtvega sem takoj po nesreči fotografiral. Pohopali so ga 25. IV. v Gorici.

Zdajle je ura 10 večer. Sedim pri miri v
najini sobi in pišem. Popoldne sem napeljal
urempitev za radio in zdajle igra „Soldaten
Leuder“ pomorne melodije. - Ludvik tu spi.
Ob njegovih postelji stojijo neumni triletniški
škorupi in na njih ima sloveno uniformo.
Epoletke n velikajo kot rebro. Ob pame
vsi „Beretta“ - Ludvik pa spi. Oho n mi us-
taolja na ravnih predmetih.... na neivalniku
stoji moja rama bomba - stilarca in ob njem
sloni peska s bajonetami. Na peči stoji Ludvikov
nahrbtuh in na enem obli oken moja me-
narka. - Najina sobica je prav eden kvartirnik,
uprav je hiša v kateri stamejeva dva naj-
starejših v Ajdovšini. Voni vapovstvo št. 6,
toda računati je treba, da 5 njenih prednis
ne stoji več. Je to grašina - in v prvem
nadstropju ima tudi viteško dvorano. Suh
lavne preteklosti veje iz nje. Ko sem udaril po

varumencelik tipkali razglavnega klavirja, ki
stoji v boravi se mi je zardelo, da v onbe
po slikavih stevalih orivele in mi govorile: „Ni-
si ti ilovek prosvetljenega stoletja! Mi, ki nas
u daro, daro mi ti prepovedujmo „igrati“ na
klavir, ob ugar volih nas se zaljubljali in
vodi najajo uoljuje, uoljuje onumnajitega in
devetnajtega stoletja. Prepovedujmo ti vstop v
dvorano, hi je invarica postnega oroja: mieu in
mlie, kajti tvoje oroje je hinavsko. Puteklost
nam očitata pa ste mnogo, mnogo sa namu!“
Bila je to druga in mirku, da raduja viterka
dvorana v katero me je raveslo. ~~ta~~

Larhuca hiu je reb inteligentna gospodična
iastilljive starosti 22 let. Govori 7 jezikov in je
kljub letom precij ugava. Partnauam je morala
tolmariti anglisko jezih, ko se le te uio mogli
sporazumeti s par angliskimi oficirji. Va obrom
se ji bore najajo uoljuje, hi ga je imela se

pred prvo svetovno vojno. Viteška deorava,
kostumi, klavir, kavaleriji, ravnarinja, maudali,
mivajje, ples, bogastvo - in danes je revna
brez pomenu, danes ima samo vojnih 82 let
in nekaj mrtvega kapitala ter spomine.

Ura ji pol enajstih. Spat grene. Je eno rito
cigaretto.

26. April - četrtak: Sedim v propagandni pisarni.
Okno imam zaprto, toda vseeno slišim detonacije
terkih min, ki jih mečijo rudici na stran. Že od jutra
traja huda borba. Naši so se morali umakniti in
vati Otlice. Pijani Mongoli, laški partizani in naši
rdikarji so bili v veliki premoči. Zdojle je povedala
propagandistka Marija Gummova, da so brevili in
Portojne dobrovoljci proti Otlicam. Upamo, da jih
bodo z edruženimi močmi hitro ukrepali.

Vreme je hitro, vsak čas bo dež. Tola imam per gla-
vo pa se mi ne ljubi preveč. Mislim na dom in domoči.
Tudi baci in bami se lep čas. Jemu kuhret na
dom. Dmarja pa imam. Tolaniu se s koncem.
Lanunović nam siko kralja Petra II. in edaj bom

potemil malo barvati. Torej sem oddal pismo
nekeemu vojaku, da ga nese k nam, danos. Ne ver-
jamem, da se bo potrudil. Tudi kolega Marinic me
je prebil naj prebrim pismo za Dominiko, za tisto
Dominiko o kateri sem pred dobrim letom mislil,
da sem zaljubljen vanjo. Tempora mutantur. Pred
par meseci wa se z Marinicem in pisavo gledala,
toda zdaj je postal prijamejši, sumim, da bo došel
into hot jar. No, privošim mu ravno ne.

Micha najja v roduji robi radiu. Poslušam
tudi oddaje 8. angleške armade, ki se bori v Italiji.
Baje so se partizani umaknili iz Turaka, ki so ga
že imeli v rokah. Berlin so zaveli Sovjeti. In
Angliji jim bodo kmalu ponudili roko prijatelj-
stva, če bodo hvala ponudili roko prijatelj-
stva. Führer je
nekje v Tiroli. O Munolliniju ne skrivno nič več.
Fasisti so v Gorici ubili Klemenca Corana s ka-
terim wa se na našem dvorišču vedno prepesta.
Padel je tudi njegov brat Duran. Oba sta bila pri
Damostrancih. Njun oče je tu v Apdovsinu stotnik.
Kilometer naprej od nas stave divja borba. Teke
strojnice in lahki ter težki minometaki pojejo
vojo stranu pesni. Jo sesti vojno pove ravno.
Nemci so. Vrh je do zdaj 9 mrtovih. Nadporočnik
Janerit Alojz - moj bivši poveljnik bosi, ker se je
moral radi slabe borbe Nemcev umakniti iz

Tu to se godi prav zdajle.

Ottie.
ura je 70h
20/10/14

Pravkar premisljivemu lahko je tam inorit do
konca vojne. Šele ure in uram, toda računam.
Kdo nebi bo bral take mejdovnik in bogu
lahko bo razumel vse to. Mogoče bo takrat, ko
oja bo bral zadovoljen in sit ter uiren, sedel
ob polni miri in vlekli cigareto, cigareto ki
jo je potegnil in uenastega avosjina; ali pa
bo vnel jidel vnaš, šorje, in drugega ne. Rad
bi mu v par besedah povedal, naj ga bere prani
in z razumevanjem, kajti piše teh vrstic je lačen
ker je minilo in 12 ur kar je jidel in minilo jiti
bo se 12 ur preden bo ropet. Vidam ne ene cigarete in
tudi denarja ne. Toda bralci tega ne bo verjel,
kajti nta vana laini ne verjame. Vsepi inam
jest lir - cigareta stane 12 lir. Za ta denar si lahko
pred vojno kupil - 140 cigaret Morava.

27. IV. 45. - petek. - Dnevni dan je danes. Vstal sem ob
soncu in se počasi pripravil v ulno uniformo, kajti
hlad je in priroj občuten. V propagandni pisarni sem
ponatral, obravnava mo poklatali radio London. Verana
v severni Italiji je padla. Jasoena je Adria na vce mestih.
v Nemčiji je padel Stettin in Bremen.

Se vem kje hodi Ludvik, danes ponovi mi prišel spet.
V arajmja borba je potihnila, toda tovega rezultata
ne se vemo.

Od tu dalje bom lepil na vnaš strani duovnika
protikomunistične letake, ki jih iskaja komanda
Adria (nemška) in jih pošilja nam, da jih traivno.

Pravkar castljuje, ovrana postava - kolega favornik
neko nam sadpino (imena ji ne vem). Je precej
zgovorna.

Stotnik Hunstelj
Poročnik Debeljak
Favornik
Čitnik
Poročnik Glinšek
Rebersiak

} propaganda
v
Ajdovšini!
Forli

Je kommande Adrie hodijo k nam trije civilisti,
ki se indajajo za hrbe, pa mo jih razkrinkali.
So to Hrvatje v službi nemškega Gestapa. Torej
sta dva od njih prišla k nam na propagando
v 44-skih uniformah. Tudi so brskajo tudi
našim propagandnim materialom in iščejo
kakšne ilegalne radovšine. Zelo moram pariti
na njih prste in oči. - Toda raduje se in se neham
paparjati. - Ljudih in stotnik se z njihimi vedno
prepirata.

Čajle je ura 1/2^h uprav sem pojedel ves klobček in pre-
my sbe krompirjeve misranice - sem lačen. Ob petih bo-
vurja, potem grem spat, kajti občutek lakote je ne-
znesen.

Da bi imel vsaj eno samo cigareto.....

šive megle se vlačijo vzdolž Kanasa vse do pod Larna.
Vipavska dolina je kot ogromen hotel kjer se ku-
hajo in varijo megle. Doben del poti in moči upravn
glavno ceno v Ajdovščini.

Ajdovščina je lepa. Lepa je vna Vipavska, toda bas
Ajdovščina je najlepši kraj v tej prelepi dolini. Ko sem
se vrnil prvič v tist, se mi tudne kratke huse niso do-
padle. Zdaj pa jih drugam sodim. Hina z niko stroho
porahle in obdane z rdečim zelenjem so v jutranjem
soncu tako prijetne, kot malohatera vank Gubljanskih.

Vipavska, vinorodna Vipavska - moj medvedni dam.
V Vipavi je bil rojen naš bivši ban dr. Marko Natlačen,
ki so ga komunisti leta 1942 ustrelili v njegovi hiši
v Gubljani - liril Metodova (zdaj Natlačenova) ulica.
Zvečer - Prahar smo poslušali radio: "Glas Amerike" iz New
Yorka, ki prihaja preko Londona. Ruši in Amerikanci so se
zdrinili na nemški fronti danes opoldne 120 km južno
od Berlina na reki Labi.

Oddal sem jinno ca manno po naši propagandisti
Mariji Grumovi. - Lacin sem, da se mi delajo kar ko-
lobarji pred oimi. Hvalabog, da smo ob koncu vojne.
Pred mano na mizi leži pol cigarete, toda ne vem, če
lei jo zdajle pokadil. Jutri se bo nič. Ura je devet
preč. - Ludvika se zdaj ni demno. V korbeli sem, da se
nisi mi kaj pripetilo.

28. IV. 1945 - sobota - Ajdovščino je danes že navergo-
daj razburila vest, da so partizani zasedli St. Peter na
Kramu in Postojno. Sicer se vemo prav nič natančnega,
vendar tem alarmantnim vestem ne verjamemo. Res dv-
jajo manjši boji na področju St. Petra, toda hujšega
kot to ni. Konferenca v San Francisku se nadaljuje.
Ševal sem, da se je Lotič na svoji radijski poti peljal

v Gorici na radiji razgovor s srbskim patriarhom
Gavrilom, preden se je le ta odpeljal preko italijanske
meje v Trico z dvornim avtomobilom počakati kralja.
Na tej poti se je smrtno ponesrečil. — Italijanski patrioti
so ujeli Minollinija, Farinaccia, Grassana, Paollicia
in Guida, ho so jo hoteli pobiti v Trico. Vsi,
razen Guida, bodo postavljeni pred sodišča za vojne zlo-
čince. — Danes zjutraj je prispela v Ajdovščino velika
kolona srbskih dobrovoljcev. Bilo je okrog 50 volovskih
in konjskih vpreg. — So na potu do Gorice, kjer bodo
razdeli mejo ob Tilmentu. — Kljub temu, da je bliz-
nja bodbenost prave negotava mi sem nemiren.
Pridatec od dama sem, tako, da le vrnih pamislin
nanj. Bojim da sem za dolgo dobo odrešan z damami.
Kline občutek sem imel takrat, ko sem bil zaprt v
belgijski vojsnici.

KONEC 1. DELA

Done

Handwritten text on a yellowed strip of paper, possibly a label or note, with some illegible markings.

Handwritten text on a yellowed strip of paper, possibly a label or note, with some illegible markings.

Handwritten text on a yellowed strip of paper, possibly a label or note, with some illegible markings.

Uzani "

...rekel je samo tovarišu komisarju, da je lačen...

Posnenamo iz pravil Garibaldijeve divizije «Nino Nannetti» iz Veneta:

- 8) ...Komandant bataljona lahko prisodi dve do deset ur vezanja na kol za disciplinske prestopke...

NE SRAMOTNO PONIŽAN. On, ki mu je ideal, za katerega misli da se mora boriti v in če treba, tudi umreti, bo radi malih prestopkov na drevo ali kol!

S IZGLEDA TOLI HVALJENA SVOBODA, s katero čiti «osvobodilna vojska» Moskve. Če se že gazi ponos in v vrstah borcev za neodvisnost in svobodo, kako mora se ogledati po zmagi moskovcev uveljavljenje in upoštevanje naših nacionalnih lastnosti, ki se vendar temeljijo na močatosti in ljubezni do svobode?

V VPORABI SRAMOTNIH IN ŽALILNIH VRST KAZNI JE POSEBEN SISTEM: te kazni uničujejo živce, potlačijo človeka, napravijo ga slabega in brezvoljnega, mu ubijejo čut časti in močatosti. Ostvarjajo črednega človeka, protisliko ponosnemu in hrabremu možu, ponos vsakega naroda!

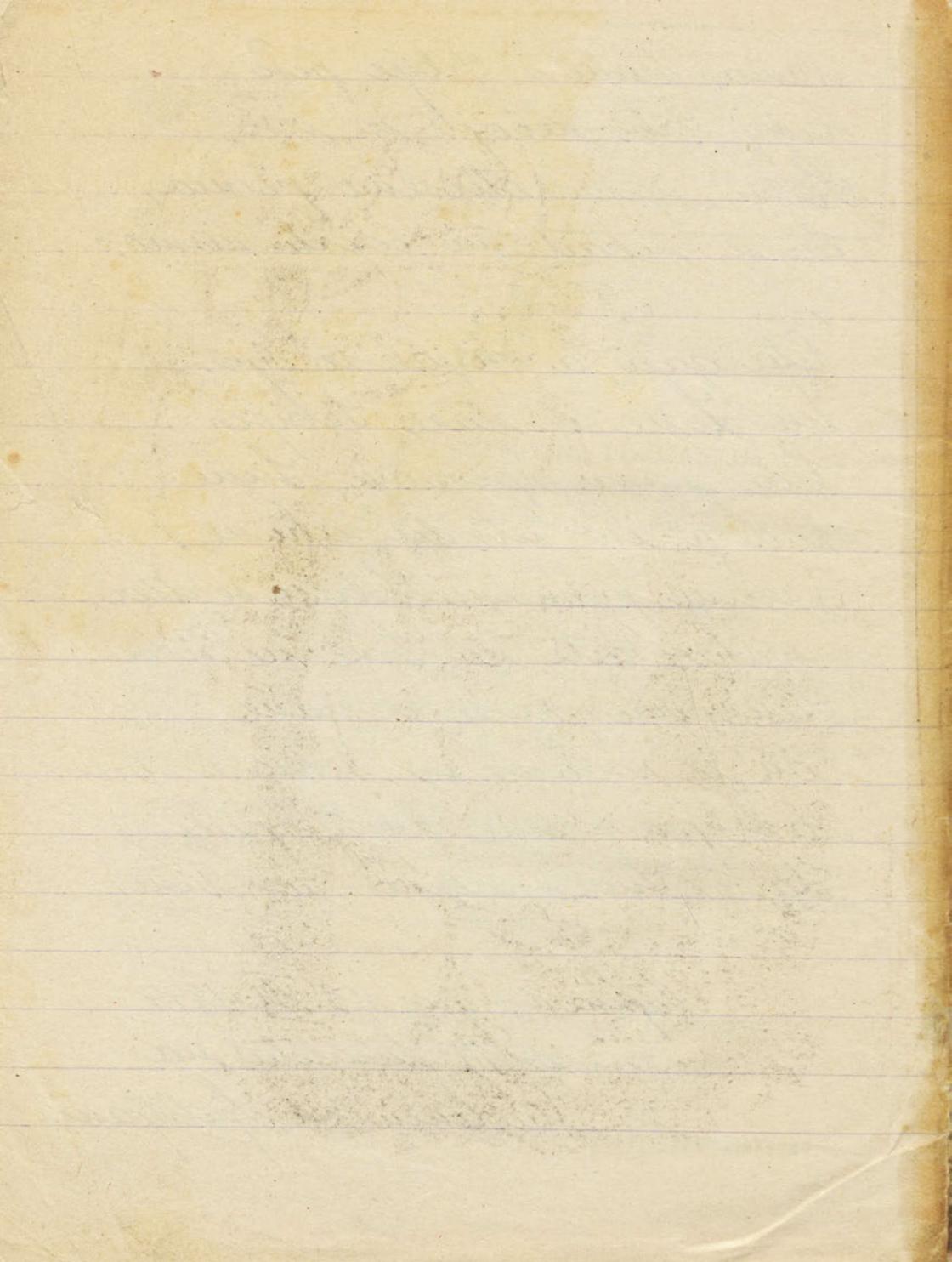
**MOSKVA RABI SAMO ČREDNEGA ČLOVEKA
VODJE TOLOVAJEV JIH NAPRAVLJAJO!**

Žel narod! Smrt boljševizmu!

Nama Trava iz Srbije piše.
Havaj Trbi nebojte se više.
A mi njemu otvorena pisma,
da se nikad ni bojati nismo.

Četa gari, a bajrak se više.
Ide Lene iz stare Srbije.
Ode pemu pevaoji Lene
kad je još setu da rakune.
Svaku pemuam Srbija se divi,
nako radi što Lene ne živi
Lene ima kuću i mane,
on je rodani iz Venjačke bane.
A mi njemu crne knjige piše,
da je Lene pagino u Nisu.

Napisano dne 23. VIII. 1944
u 44 Lavareta na
Studentcu pri Ljubljani.

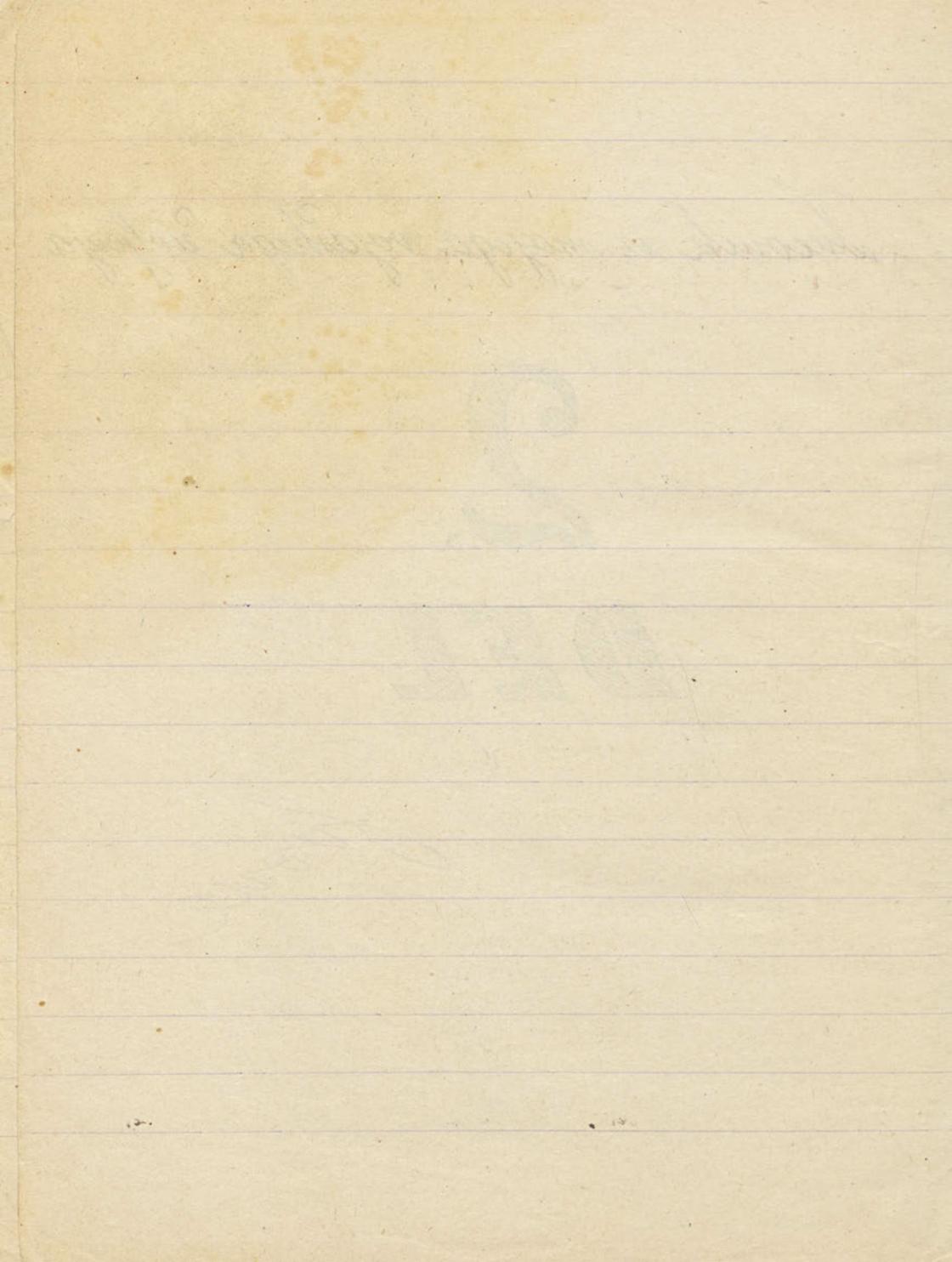

Previdnik iz mojega vojaškega življenja.

2.

DEL

Previdnik

Nedelja, dne:

29. April leta tisoč dovetsto pet in
stredesetega.

Tu najini robici beli slaba čarunica. Radio
igra vesle melodije iz Bog v katerega mesta.
Živeti, popolnoma navaden dan je danes.
Nobene spremembe v naravi, nobenega pokube-
ga razpolorenja v stvarstvu Vsemogočnega.

Okna najine isbe so zatemnjena. Peko ene-
ga km obenit star, raztrgan, temurdec, napov
namizni prt, preko drugega pa km napel veli h
lepak, ki priharuje notranjsino amerikauskega
vle bombnika iz katerega se bedasto rinita dva
črnca-pilota; pod letalom leži razbita in porgana
vas, ter napis: U. S. A. blagoslavlja Evropo.

Tu vendar, danes mi tako navaden
dan, kajti danes je radio objavil kapitulacijo
Nemčije. Nemška vojska na vseh frontah v
popolnem razsulu. Rusi, Amerikanci, in Angličani

vdirajo v nerazsedene kraje z blacno maglico.

Zdajle, prav zdajle - ura je pet minut pred deseto
večer - izvemo nabijanje fronte pri Manfalconeju
bliu Trsta. To morajo biti ogromni ladijski topovi,
kajti stekla v oknu nekakoma rovnijo.

Ze danes dopoldne sem opazil, da se je polastilo
Ajdoocov neko indov razpoloženje. Opazil sem tu-
di, da Nemci vlačijo vorove nabito polne vojaški-
ga materiala proti Gorici. Na cesti, ki drži mimo
Ajdovskega bloka proti Gorici pa se je proti poldnevni
kolona rabarala. Ogromni tovorni avtomobili so
stali po sredi ceste in onemogočali promet. Vo-
jaštvo je postavalo polig ceste, ali pa ponekdelo po
razmoredni travi in kramcuju. Z poročnikom
wa hotela choli tretje ure popoldne proti namnu
staba, ko naji je prehitel na hodesu neki podmarš-
nik iz 10. čete. "Pojdita po pistole! Nemci razorožuje-
mo!" Popenila wa korake. Halno wa se nagibo-
vala Gudem, ki jiti je bila polna ceste. "Parco,

kolikor hočes." Je vplil neki domobranec in
oblekel po njej cel kilometer dolgo municijsko
„šmoro." Ob jarku poleg ceste je stala dolga vrsta
nemških mitraljezov in se vrak trenutnih, večala.
Nasi so odklopili prihodov ogromnega kamiona,
ki je bila polna motornih koles. Nemci so strmeli.
Opazil sem prestrašene poglede. Toda našim in
četnikom je šlo samo za orožje. Na bloku so
trgali nekega Nemčka. Puško, nabojnjak, pištolo,
bombe in drugo. Na wa naprij. Mlad in
simpatični nemški antroficiar se je prepiral
z mojim kolegom s propagande Vavterjem, ki
mu je hotel „ukrasti" bicikel. Nemec mu je
dopovedoval, da je holo a last nekega čet-
niškega oficirja - toda Vavter mi omenhal. Ker
me je zanimalo kako bo stvar potekla, sem se
ustavil ob strani in opazoval. Nemec je prišel
klicati nekega srbskega oficirja, Vavter pa ne
bodi len, pograbi Torbo za vrat, mu izpuli

holo in — Vartar mi je od daleč pamerhal z roko.
Na wa ob koloni naprej. Poleg voja nabito polnega
municiji je stal nemški podoficir. Ko wa prišla
do njega, mi je sam od sebe ponudil Browning
z dvema rezervnima magazinema. Kar takole
wa lepem — v temem momentu mi je bilo teh
ljudi žal, pravares žal. Zamislil sem se v njihov
poloraj. Pred Stalingradom so si bili. Tu danes,
danes jih mi rezervujemo. Njihov ponos je mo-
ral v temem času silno trpeti. Nemci na tleh.

Je mogoče, je mogoče, da se je vojna takovsoli kon-
čala? Je mogoče, da ji raključema dolga, ah predolga
doba vojne? Je mogoče da je 6 let minulo in da teh
ist let človestvo — preivelo človestvo — ne shoraj
je nemogoče.

Zamanji dan je končan. Vra je tricitrt na dva-
najst. Na čevski polici nas proti mene leži jirtola,
ki sem jo dobil danes od Nemca. Viskum se je zavedel
trenutka, ki je bil danes minow nas. Tem pa eno,

in to je, da se bo za nas v bližnji bodočnosti odpre
prehel. — Particani so razsedli Idrijo, Postojno in
St. Peter na Krani ter vsa okoli. Popoldne sem
govoril z nadporočnikom Pisenjakom, ki je prišel
z gospo iz Idrije. Povedal mi je žalostno novico, da
se je Boshin - romanalec ranjaja s postojnske
propagande z leta 1944 - nevarno ranil pri odhodu
iz Idrije. Koča bomba mu je padla izza para
na tla in ga nevarno ranila po nogah.

V pričakovanju velikih dogodkov grem spat.
Upam, da nam bo Bog milostljiv tudi onaprej.
V šorbeli sem videl Ludvika, ki ima visoko vro-
čino. Tudi hudo influenco. Prehladil se je, ko je
za četnike kupoval vino po bližnjih vaseh.

Širaj sem mislil v Postojno po mojo in Ludvi-
kovo mesečno plačo. — Vlak Brekone ne vozi
več. — Šorbi me kaj je z domom. — Kupil sem
dve tablici neke "čokolade" in plačal 200 lir. Penar
je dolgo nima nobene veljave več.

Toda, vojne je konec, takorekoc
konec.

Internacijsko-taboriški Visev, dne 5. maja, 45 - sobota.

Pravzaprav bi moral računati lepo od kraja, kajti
od 29. aprila pa do danes sem veliko, veliko doživljal.

Naj torej pričnem:

30. april - Ajdovščina - ponedeljek:

Zjutraj ob 1/2 2ⁿⁱ naju je prebudil propagandist in najin
polega. „Zooone, hitro vstani, da mi boš pomagal spakirati
na propagandi! Tri demobranci, tibi in setinski bratru,
iz teh krajev!“ (Tla wa po temnem drevoredu proti
kūni v kateri smo imeli propagandni urad. Čista je bila
natrpana z volovskimi oprugami in vajantrom. Torani wa
se prerinila skozi gnečo. Med potjo wa tihla do stabelega
postopja, če bi magoru wadla kaj novega, toda postopje je
bilo temno in rahlo. - Na propagandi wa prišla
popravljati vednejše stvari hokori: inkontil, katerega
sm vedno z veseljem videl, potem radio, pisalni
stroj, nekaj papirja in barve. Tvo komunistično in novo
rko-propagando pa wa sergala. Učičila wa me, kar
bi utegnilo koristiti rudecinu, če bi prišli. Povzela wa

lahili 15 paketov. Ob 3^h wa bila gotova. Stekl, kuu
moti damu, hoim rici, tja kjer sem z Ludvikuam sta
noval, da pripravim se vojje in Ludvikuove stvari.
Z mojim sem bil kmalu gotov, toda Ludvikuove
stvari so bile precej razmetane. On sam je imel tisto
jutro 39,5°C in hotelo me je kaj bo z njim. Stekl
sem po uravnih stopnicah na isto, da najdem
nanga zdravnika (dr. Vrican). Zmaj je bil dec kot
je stafa. Zdravnika sem našel prav pred najino
tisto in mu povedal kako je z njim. "Se pomagaj, uiz!"
Z nami mora, hofiti nevarnost pred rdecinu je velika!"
Steiravo sem pripravil Ludvika, da se je oblekel.
Najin radio wa darovala grafia, ces, se se vneva
bova placala za sobo, se ne je radio vas. Bila je
svoda zadovoljna. - Druina, ki stauje usproti
naju doch je tudi pripravljala stvari za beg.
Zmaj je se vedno macno dezerabo, ko sem pomagal
Ludviku na ooz, zmetal nekaj vojih in Ludvikuovih
nahrbtnikov na rame in precej prenapoljivene

vorove in se postavil ob noč, kjer je v debel koci
sirt tiral Ludvik. Kremlji smo ob 10^h dopoldne
v najkrajšem deržu. Kam, in nikoli vedel. Vrhaj časa
sem bil dobre volje toda pot po deržu, mi je kmalu
zavzela zenik. Grumova Miska je penasto stopala
poleg mene. Vbo je bilo temno in iz oblakov je
stahno bilo. Vindjaka je mor držala vodo, toda
v voljih in po hlacah sem bil kmalu „tam“.

Cesta je bila asfaltirana vse do vasi Lela, kjer smo
z glavnice isticairli na blatno in umazano poljiko
pot. Pri Batujah so nas ishala Titova letala pa je
vsa kolana, k rici, ticerla v nekem godnatem po-
tisku. Rabcirali smo se hrt picevi na vse strani. Sram
sem popolnoma porabil na Ludvika in sme jo po-
bital kar so me nože vesle med shalovje. Pol tam
sem oporoval 6 lovskih bamburhov, ki so se v neredu
prevarali nad namni in ishali. Kot sem se omenil pa
smo bili zelo dobro skrivti. Po kakih petih minutah
so odletela naprej po dolini in so kakih 5 km

pred nami ni bilo firani čisto, ko nadse mučini
hoji, ki jo je bilil det, ~~son~~ muo prišli do vase
Dornberg. Ogromno vojskova je če bilo tam. Ju-
goslavanska vojska v domovini je bila sprejela
vojega kralja. Nas tren se je porasi premikal:
shou guco. Ob isti je stalo naše voivo s strtim
kolonom. Na njem polno orožja ravno pa je bil
podnarednik - odja vora. Ter hot in skafa.
Odrgel sem municijiski trak, ki sem ga imel
ovitega okoli sebe. Wind-jaka se mi je na par
metih u premoula. Na kolonu nas je prehitel
koliga javornik in vplil naj se propaganda po-
varoula g. stotnika drui skupaj. Ob isti je v parku
biral v glavo ustreljen partizan. Vbror vprašen. Ti-
tooha me je zalostno imela na ismoučnik in razmer-
nih lareh. Stimilo me je ob pogledu najj. Tuohi mene
lahko nekaj nekaj takiga doleti hot nejga. Hodil sem ob
vorn edaj na levi, edaj na desni in oparoval ljudi ter po-
krojino, ki je bila vsled dežja punta in riva. Toli in krajji

so se mučili v krib in težko obremenjena vovla, so
stokala pod ogromno pero. Begunci, ki so marširali
z nami so z topnimi pogledi sledili našim navetam.
Gledal sem mater s štirimi majhnimi otroki. Obrar
ves red in od strojne živine napetosti poronet. Čim
je potolačila čuega, če je zajohal drugi. Pomagati mi
kne mogel. Ljudih je ves premočen in vedno sedel
vseh vora polnega municije in min. Vedel sem da
bo huda z njim. Vsevolik sem imel mokro, da bolj
ne bi mogel inuti in voda mi je s celade tekla za vrat.
Štiril sem robe in marširal, marširal. Dalje, naprej,
nemanshane. Pri Volčji Dragi je stala na progi vrsta
rabitih edernskih vor. proga je bila vsa raerita. Prišli
smo do H. Petra pred Gorico. Hiti ob strani, pste so bile
pandrti in porpane. Od tod so naravnice Nemci hajkali
na partizane in zato porušili hite. V Gorico smo prišli
ok. 5^h popoldne. Ti je ra trenutek ponohal pa ipet
prijel se bolj silovito. Gorica nas je sprejela popolnoma
tih. Z naravnim prapovanem smo oherakali. Brak je če

padal, ho njo dosegli do vrste trga. Tiste so bile od
bojev, ki so dijali med našimi in rdečimi vojniki.
Opazil sem mnogo hrvaških mladih. Tru je počasi na-
predoval in se vrak hip ustavil ter zopet krenil. Na
levi strani este je na platiniku bil ena vrata v glavo
ustreljen laski gaulec. Odprte so v strunah v nivo
in vedno-neravnijeje nebo. Malo naprej je na desni
bil ena vrata stara in 60 let. Pomije sem
skual, da je bila ustreljena isto, ker je nista rdečine
postjo. Iz goriskega gradu so regljale streljane.
Tuinti so se utrdili in streljali na naše holoue. En
vod Trbov je šel v hribe naproti gradu. Proglje
so udarjale pod orove in esto da se je krivila in
so hancučki odletavali po nas. Med kiltorinami
vorarjev in prirovanjem orov ter vrencajem reuk
smo pričeli obracati holoue. Škoraj temu je u bilo
ho njo holoue malo ustavili v neki stranski ulici.
Tir je bil, lil, lil. „Zvočno“ me je prav po nevajah po-
klial nadporočnik Janičič. „Tui naraj na trg, in pri-

pelji enajsto. Hm, sam naj napravim po tej peklu sa-
pisani Gorici 2 km poti. Lete so bile nuz popolnoma
prarne toda lahko..., vel sem revolver v roko, ga napel
in stebel do tega. Tam sem ujel radnega moza od
enajste, hi je v holonu prodirala - v murt. Zaopil sem
na ves glas. "Stoj! Nacaj! Fausti v gradu! Za mevoj!
Levo okrog!" Ko smo prišli do tam kjer mi je javicni
dal poselje sem ostrel. Nanih nihjer. Kaj udaj!
K vici pa sem z baterijo lahko ostrel isto taliko,
da sem paril na holerica vorov, hi so se v blatu
dobro purnale. Potahnil sem se v nekaj mehkega!
Povetil sem. Bil je ubijen, ali utreljen. velik pes.
Prišli smo do bloka, kjer so rudici naredili barikade.
Prvojnici vorovi, vodi, spanski jerdici, prvojnici avto mo-
bili in hamijoni. Ob vrti je bial upit konj. Tu malo
naprej vrnah, utreljen partizan. Na bloku smo sa-
vili pod viaduktom na avto, hi drci proti Vidmu.
Na obeh straneh so gorde hite in osteljevale prave
zalotno okolico. Vas trun je dobro odid iz tega

čalostnega kroja, in v priči farišti metati terhe
nime prav na blok. Menda so nas v vrtu porana
opavili. Čezgali so se par list v oholici. Naquali
pa so nam le malo novega strahu v kosti; drugega
nič. Kmalu smo upeli nanj ize. Ter se je ropet ulil.
Do mrti utrujeni so se vojaki pomešani s civilisti
oblekli po cesti papirj. Tudi meni so odgovorale noge.
Za nam je gorelo se zelo predmetje Gorica. Potalo je
hladno, da sem ves trepetal. Spomnil sem se matere z
otroki in kudo mi je bilo, da ji nisem mogel pomagati.
Ob enajstih ponosni smo dospeli do Mase. Zapihal je
vroč veter in mi vonil terhe deevne kaplje v obrar.
Tetnajst tiroč, do hore premočenih vojakov je zvrivalo
in stalo, na cesti in voda je kar tekla po njih. Eden
od teh nam bil jar: Vas je bila mirna in niti eno
okno ni bilo osvetljeno. Na pol mrtov sem pričel bu-
tati na mator, prve stavbe. Odpela so se to sem se vedel,
Ne vem pa kako je bilo potem. Ejutroj sem se, moher kakor
sem bil, budil na semetnih tleh. Zbudil me je urar.

Ubit in utrujen sem se dirgnil. Toba je bila verbito polna
vojakov in civilov. Gali so vnaprek, duševno in telesno
utrujeni. Po moji života sem trepetal, tako, da niti
igarete nisem mogel prižgat. Zunaj je det posehal.
Jutranji sonce me je malo ogrelo. Menjal sem skoraj ravnice
nogavice in pričel niti mokre noge na ograji naproti
bici v kateri sem spal. Tista je bila še polna vojakstva, ki
se je pripravljalo za nadaljnji mars. Opoldne smo odšli.
Spet je prišlo deževati. To je bilo: dne 1. maja. Gfirijski
so nam rekli, da boho potovali Anglijo v bližnji vari.
Res smo dopeli do Villa Nuova. Ludviku se je poslabšalo.
Kametili smo se v neki laki letalški vojašnici. Prispeli
smo ob 3^h popoldne. V potoku sem si umil noge in obraz.
Za trenutek sem se pogledal v ogledalo in sem ostrel.
Ogledal me je umarane, prepadel, bled, neravnane obraz.
To naj bi bil jar - strašno. Ludviku sem pripravil posteljo
na pravi podstrehi. Žužil se je naujo in vaspal kot ubit.
Ker se je govorilo da bomo vseh hip brevili sem svoje
stvari ropet popraviil skupaj in jih zaverel pod oboh

Angliji prišli dne 1. maja. večer v Vlla. Novo

blazine kapele, kjer je bila obrana propaganda.
Veiki duhovnik - begunec se je spomnil, da je danes
1. maj, zato mu se pripraviti ~~da~~ na smernice.
Tudi litonij pa vstopi v kapelo naš kurat
stolnik in pove veleovico: „Angliji so tukaj!“
Planil mu skor vrata. Pred vojavnico so stali
sterije oklopniki in mladi saksonci so se nam sme-
jali. Imel sem utis, da se je učilja za trenutek ustavila
da bi lahko dobro opazoval proe Angliji, proe
svobodilke. Tu obenem s angliji se je ulil der.
Poradili smo taukovec na rane in jih odnesli
v majorjevo sobo. Major jih je sprejel kot pravi
vojaki: „Zaenkrat prisrčno pozdravljem, naprej pa
bomo govorili, ko bodo prišli naši oficirji!“ Na pol
numen ranih občutkov sem se zašel spat
v polsko posteljo, kjer so spali učitisti. Preupal sem
vso noč. Zjutraj smo kmalu odšli, toda prišli
smo rano do More, kjer smo zahali povelja za
naprej. Ker se tega ni bilo mo se zgodaj popoldne

ovrtili maraj v Villa Nuova di Ferrara. Tudi imeli
kisi smo si propagandisti pripravili, posteljo" in lance
har na tleh. Večidel sem bel kruh in ovrta jajca
pri dveh staryih Furlanih. Zudeu v teh krajih
je vojna skoraj povsem prinaeda. Samo herzhorja
in hove jim je primanjkovalo. Nadporočnik Perujah
je vstal s vojo sem har pri obek dobiinual, sam
pa sem odšel spat v naš "hotel." Ponoči, hoim rici,
proti jutru sem imel s svojo strah. Tudi stotnik in en
poročnik sta strabila, toda noč je bila mirna. Naslednji
dan 3. maja smo prešli na pot spociti toda večinoma
pahlajeni naprij. Dospelimo v mesto Cornuons. Tu
smo pogrešli Perujaha, Vavtarja, in Javornika.
Lje so. Zocar so pristi vsi namejani. Perujah je pravil,
da so pristi v vedo laskih partizanov, ki so jih na svet
prijarno grejeli. Peljali so jih v dva gradova in jim
pokarali najlepse robe za prenočije. Kadra so bili to
laski partizani, ki so imeli o komunizmu bolj uselo
pojma. Kdru vrede so pa le uovili Perujah jih je

navlekel, da Angliji razoročijo vse partizane.
Tako je izgubila lažne fašne obrambe z rdečo veržo
s strel in vso partizani sami so jih pometali
proti. Vsi moji prijatelji v neki kuhinji kar na
tleh. Radio je poročal, da sta Hitler in Goebels
napravila samsneor. Holnik nam je rekel, da
gremo drug dan s horacijem v pravi. Ludvika smo
spravili v lornansko bolnišnico. Tudi jutro
dan 4. Smo vpet na marsu. Vseeno lažne
partizane in partizanke. Vsi se jim smejejo in
lahko se "primaga". Neki tak rdečkar me je
tako hudo pogledal da sem se moral smejati.
Lubi bi jih najraje "pomalicali", toda povelji:
"Sočasnosti med urami in partizani je ustavljen," je
imelo vojo moč. Rebutka, oirama, nevala nas je
angliška motorizirana edinica. Njegovi tanki so
klatali isto in tiska vozila so e nevezjetno naglo
drvela mimo. Pogledal sem rone volovske sprege
naroga trenu in namučnil sem se.

Toda če nas oborožijo, lahko računajo na nas, kolana n ji ustavljala na višini 100 metrov. Po truden boji smo prikorakali do reke Nadice. Bas na mostu smo pivovali. Letala so v prejšnjih dneh bombardirala dolgi most preko Nadice toda niso radela ogrožen lijak je rjal prav pod mostom. Vojaki so metali ročne bombe v vodo. Ogromni vodni stebri in močan spran so se viali in šivali prej daleč. Vajr. Debelak je govil, da bo tistega, ki mče na mostu ustrelil pa ni nič valelo.

Veliki angliški kamioni znamke Dodge so nas prelitevali. Pevanali so vojantov o obrambo koncentracijsko taborišče Vinko, kjer so pred dvanajsetimi leti trpeli Slovenci pod Italijani. Podpolkovnik Forencak, ki je s svojo soprogo pribehal pes iz Portojne v Ajdovšino in od tam vedno z nami, ter madpor. Pirujak s svojo soprogo in ogromnim tovorom smo se ob urti ustavili, da počakamo na prvor. Avtomobili so rignali gor in dol po urti in poborali od zadaj vse. Ob 7^h urah smo pristli tudi mi na vrsto. Nalozili smo se v voz in z idlo brinno

nas je avto popeljal radujih par kilometrov do ta-
borišča. V njem je že nurgolelo antihumanistične vojke.
Na sem ni taborišču pobliži ogledal sem bil parovarano.
Barake so bile opustovane, žipe na oknih pobite in
a kakih. krivih ni bilo sledu. Z nadp. Pucijakom
so prišla pripravljati prostor, kjer naj bi spala pro-
paganda. Z združenimi močmi so sklatila z nekoga
obaka par desek, potem so „organizirala“ nekeje malo
slame. in krivci je bilo tu. Vana, hočemu reči, propagand
na klapa šteje zdaj 17 moč, spali smo v neki ogromni
avto delavnici in sicer v prvem nadstropju. Tam spim
med Pucijakom in 12 stotnikom. Zgodaj zjutraj
smo polegli spat, kajti luči ni.

5. maj. — sobota. — Zgodaj zjutraj so nas postrojili
z orožjem. Major nam je v kratkih besedah razložil
zunanjepolitični položaj. Danes je končala vojna. Nem.
čija je dokončno kapitulirala. Potem so nas parorobili.
Svojo puško sem že včeraj oddal, danes sem pa
pobril angleško broastrelko in Efentko, ki sem jo

pred par dnevi dobil od Nemca. Pravzaprav
in potekla popolnoma mirno. Nekaj rokni do-
brovoljce je potegnil nemško, "stilarco" in legel vanj
da ga je ravnatelj. Drugi se je ustrelil pred au-
gustkim vojakom v celu. Kočka je bilo angleškim
močim žal orega tega, toda jamo je, da radi
nas ne morejo tožati političnega spora med
Lusijo, ki podpira Tita in kateri je raktenal
iročiter nas vseh partizanam.

Danes smo dobili prvi angleško hrano.
Prepečenec iz Australije, koncern mesa in zelen-
jave iz Argentine in mleko iz meke New-
Yorske tovarne. Vojaki so nam delili cigarete in
čokolado - pravo čokolado.

Zjutraj so nam priskrbeli vobla. Tri, četniki, mi
in dobrovoljci ga bomo imeli za dva dni.

Dela nima nobene, samo jemo. Ne jemo
- vremo. Vremo na debelo. Imam skoraj 1 kg
svovega masla, ki se mi bo gotovo pohvarilo.

6. maj - nedelja. Zjutraj smo naovrogodaj
ustali in pripravili oltar za vojsko. Na par
pravih vojaških rabojev smo postavili neko
hovaško mizo, vse skupaj smo pregrnili z ~~to~~
dravno zastavo in oltar je bil tu. Vojniki so
bile prave, angleške houserone škotljs. K mizi
se je zbralo nekaj ljudi, ki so oneto prisostvovali.
Potem smo oltar porodili hovaški legiji, ki je
bila „loirana“ par barak naprej.

Tudi danes smo „farali“ hrov. in angleškega
magaina. Sploh so Anglii od sil prijarni z
nami. Obiskal nas je neki njihov general. (Zdi
se mi, da nas bodo v hrothem preoblekli in znova
oborožili, kajti konferenca v San Friscu se je začela)

Danes je pričujni stevilo angleških kavijonov
prišlo prevarati naše vojsstvo naprej v Italijo.
Kam se vemo, vemo samo to da gremo v bolj
urejene razmere. Slovenci pridemo baje jutri na
vrsto.

7. maj - ponedeljek. Se vedno v Visu ura
je polnoce. Ravnokar sem dobil „Donald Cook's“
honorarij in „Sunshine - Ballarat“ prepisnice.

Valjamo se po slani, sli pa kar po prvih
tleh in jemo, jemo. Stolniku Kunstelju sem
dal knjigo „Vorniki“ in zdaj jo bere sedec na
avtomobilskem hodniku brez gume. Kavka v ka-
teri mu se ustravili je kakih 60-70 metrov
dolga, biva avto-mehaničar delavnica. Spimo
kar med neuparanimi motorji, vijaki, sarameti,
benzinski tanki, blatniki, vmetni, rami, gu-
marci in vsem mogočim rešajem. Vlak mi tako,
kakor si je postlal.

8. maj - torek. Tudi danes ni bilo avtar po nas.
Zapravljamo čas po slaminatih lesnicah. Pravkar smo
bili v sboru. Poročnik Potočnik, poveljnik poradne isto
nas je vprašal, če ima kdo še orožje. Fajje so Anglosi
zaprti dva Teba, ki sta se uavila revolverje. Nekateri
pravijo, da samo radi tega ne gre nas transport

naprej. Drugi svet, da so partizani razvili netko
most v bližini. Najbrž nič ne drži. Za mere pač
niso se uvejene in Angliji rabijo avtomobile zase.
Pisali bomo idajati časopis za slovensko vojskovo
in nico v treh izvodih. Pač vojevoten časopis,
toda za mere ne dopuščajo večje naklade. Ni-
mamo razmnoževalnega aparata, samo tipkalni
stroj. Z Javorinkami ma dne 30. aprila, pustila
vse stvari, ki so jih v propagandni pisarni
pokala - v Ajdovščini, ker mi bilo prostora ma
vov. Tudi moja letna vojska sprema in 3 odije
so ostale tam. Zdaj jih sigurno uporabljajo par-
tizani. Toda, da nisem prestrelil ciklostila, kajti
zdaj komunisti sigurno tiskajo manj.

9. maj - sredo - Visco Danes je pet, očitoma
eno minuto po polnoči, končala vojna v Evropi.
Na vseh evropskih bojiščih so bile ustavljene sov-
rarnosti. Vojna na Pacifiku se traja.

Tu pri nas je še par dni prej vroče vreme. Sence

neumnilevno je, seprav mo jele na razstku maja.
Vrah dan pričakujem, da nas bodo odpeljali.
Kdaj mo narediti vojni ujetniki in Angleri lahko
naredi z nami kar hočejo.

Vieraj sem opazoval rakete, ki so jih metali Sebi
iz taborišča v Palma minor in Genaru. Tudi
naše taborišče je pramovalo kane vojne. Kdaj bomo
videl dame, ali kako se godi damacijim ne vem.
Vem samo to, da sem nad kancem vojne in nad
Angleri, ravnokrat, močno razočaran.

Kako so Angleri rešili vprašanje ljubljanskih demo-
brancev? Ali bodo Titove čete razdele ljubljano? Kako
bodo postopale z našimi družinami? Ali bodo naši
berali, če bodo imeli močnost ra to? To so vprašanja
ki si jih stalno zastavljam in na katere mi nihče
ne se odgovoriti.

Vieraj je inšla s številka našega taboriščnega ia-
rojina: "Naš vestnik" Tiphali in ustavit ga je nad-
poročnik Pusevjak. List mo stiphali v dveh noskih,

Toda vrnil se bom in vrnil
se bomo vsi! Tu takrat.....

Prisegam
pri živem Bogu o katerega
polagam od danes naprej
vse, prav vse upe; prisegam
pri celini čenški, ki sem jo
imel kdajholi v življenju rad
pri moji dragi mami
prisegam pri moji mali, a
lepi domovini Sloveniji,
da se bom manoval nad
njimi, ki danes vladajo.

Gorje vam Gorjancem, gorje vam Dobrilovi,
gorje tebi Tasa in Žubo, gorje vsem, vsem,
vsem, prav vsem, ki se danes smeje.

Visca

J. mija 1945

Lesna - 11. maja, 1945 - petek. - Včeraj nisem pisal.
Bili smo ves dan na poti, nisem imel prilike za to.
Včeraj so nas v Vinu na vurgodcaj zatražj spravili
na noge, nas postrojili in odpeljali proti jugu.
Šli smo preko Latirane, Jan Dava, do Metre, ki leži
dobrih 10 km od Benič. Silno dolga avto kolona
je z brino 60-70 km pomena 17000 ljudi preko razbitih
in namovo popravljenih mostov, preko razrušenih in
ropt razbitih cest in preko ostankov bombardiranj.
Nove zastave so plapolale v močnem vetru in ljudje so
nas ravneno gledali. Videl sem lastno mesto - bom-
bardirana in razrušena, da je moj. Videl sem prepadne in
prestrašene obrane prebivalcev, ki namaj verjamejo, da
je vstarna morija zanje končana. Tu in tam je po
stranik ravninah brhal dovek in iskal bogve kaj. Mi-
lijonom je vojna vrsta danove, milijoni so begali v
tvo rano brez domov po vseh. Šli smo preko mestov
Metre in naprej do Mouselice, kjer se je kolona ob 9^u
uvar ustavila. Angliški vojski so nam rekli, da bomo

Imbricé por atunhos
Folhas

dist. base water

14. 11. 75.

zdaj mimamo več strah. V mesto pa kljub temu ne
smemo, kajti laški komunisti bi v tem primeru obria-
lovali nekaj vrtev. Vedno, kadar se peljemo mimo na-
šega taborišča na kamijovih - vedno opizejo: "Liliani-
brutti." Mislijo da smo sijetniki. Traka redkega sunja
jim služi za rantačo. No v kratkem jih bodo dobili po-
grbi. - Luce mimamo spet gremo s prvimi uraham
in le ta je z te.

21. maj - binkoštni ponedeljek - Forlì.

Tuas' caropis sem dal oglas, i.e., da kupim film.
Veraj mi je nekdo res ponudil enega. Placal sem 100 ltr.,
kar je razmeroma poceni. Danes bo isla G. Stovilka na-
šga lista. - Veraj je močan veter uansel s nas' isto
toliko drobnega prahu, da sem moral vsako smalen-
kost ran očistiti. Tudi sam sem bil kmalu ves umazan
in prijavil od potu in prahu. Danes bomo nadaljevali
lahkoatletske tekme. Binkoštni pravniki so mimo nas.
Spominim se, da mi je pred dobrim mesecem ma-
ma naročila, naj priberem za binkošti kaj vina s

narejenih satorov in gledajo ra vojne koman-
drijske, ki se bo razisnil od vpitja. Pol ure nato
stojc neti postrojene. „Murno“ pade povelje. Nohaj
u jih izgane ostaline levo postrojijo v mirni stav.
Kam bodo šli. Nihče ne oprava. Treba bi bilo
odpreti utruice in to je muka v tej vročini. Steena
je kot hotel pod katerim gori. Z lesom pokrita
stea je razbeljena. Bos ne moreš stati na njej
niti sekundo. Čudno, ob ranci raste rosa. Ni
uvla kot mi. Živa je, življenje je v njej. Gle-
dam to rožo in reči se mi da sem doma na
balhoni ter w volle pelargoniji. Ema namo
rosna vredi izgoriga pekla mi je pričarala
dome pred oči. Kje je moj dom? Tui sto kilometrov
je oddaljen - irapan. Doma mi več. Domani w
sterali. Kje so, ne vem. Tujih bom videl se bodo -
ne vem.

Ko sem se radujit potavljal od doma,
sem po stopnicah greda pavaljal Balau-

tičvo: Reci mi mati bendo,
bendo v slovo,

vidis me radujikrat,

mene veči k Tebi ne bo!.... In rdaš

bo menda res tako. Strano. — Sonce rže, rže, rže

23. Junij — nedelja — Forlì. Pred par minutami
sem dobil pismo. Pisala mi je — mama, in ncer
iz koncentracijskega taborišča v Monique, blizu Tre-
visa. Tvoja sta še Majda in Jelena. Oja, pravi mama,
je odšel poročje in je brikave še v Baljaku, ali
Celavcu; niti točnega, ne vedo o njem. Pismo bom
shranil. Piše, da so imeli samo četrt ure časa
za odhod in da nimajo niti radosti, oblake, niti
denarja. — Premišljujem kje in kako bi prodal
foto-aparat, da bi jim poslal. Vprašal bom na
našem general-stabu. Prodam ga za ceno 6000 lir,
pod pogojem, da je aparat še vedno moj, dokler
teh 6000 lir ne vrnem. Aparat naj služi za memorij,
ugodovinsko varnih slik in kot propagandni
pripomoček.

Ricione-ju bliu kininija. Popolnoma
rartrenu sem in misli se doaj nimam
obramh. Nisem se se zavedel, da je
trama uroda poglta s vojimi tipalkami
prav med mas, med nãw druzino, in mas rav-
teplas po noãu. Hvala Bogu nisem se se zavedel.
Zdel bi, da se gluh nebi, kajti uroda je prestrašna
in renica prekruta, tako, da je ne bi prenesel.

* * *

Ura mura biti oholi kolone svãer.

Korli-dne 4. junija 1945. ponedeljek. — Glava me
boli in nahod se me je posteno totil. Studiram
na kakem način naj bi pisal moj dnevnik, da bi ra-
pisal vsako malo samnivejše stvar. Zgodí se, da na
kakšno dogodibo tehno doh dui porabim, in ga poruje
tudi me napisem. — Skenil sem, da bom brateh in
ustaneam pri pisanju. Doajini je ostal samu se moj
dnevnik in par prepraktičnik malenkosti. Vse druge

sem pogubil. V Vahrstniku imam dva para nogavic,
črna in par rdeča. Na ključa naju, moj, Hund jaku,
nekajic nogavic in cevlje. Kuen par risalnik potrebitu
imam miser več, kar bi me zanimalo. Aparat sem
prodal - prodal za 6000 lir brezoprijem, da sem
lahko poslal domačinu, ki so bur denarja v Maniga.
Skerbi me za očeta, ki je bilan in slaboten po naravi pa
se mora potikati po noči in berati pred rdečini.

Prodal sem hošeh svojega življenja. Prodal sem moj
foto-aparat. Vnjegov spomin naj rabeločin njigove slike:
Agfa-Billy-Record, -anastigmat 1-4-5. Format 6x9,
skunda - stopdesetnika, metrača: 80 m - ∞. Ž
njim sem posnel nad 2000 slik, ki so zdaj šle po
vodi. Od aparata nimam nikakile spomnu več.
Kupil ga je kolega Louisa Teh, ki še ima en aparat,
tudi 6x9 formata. Toda kljub temu, da sem ob naj-
gibni predmet - me navdaja neko dirje zadovoljstvo,
zadovoljstvo, da sem pomagal - moji manni in
vojima strama.

so Angliji na koroskem predali 8 tisoč domobran-
ov 4 tisoč dobrovoljcev - partizanski delavci.
Sicer, pravi, se je rešila večja množina vseh teh
prodancev, toda kar je stoji je nepopravljivo.
Nam, je rekel, se tega ni treba več bati, ker je stvar
s strani Vatikana že likvidirana. Tudi, da nas
bodo vse slovence poslali v bližino Firenc, kjer
bomo prišli skupaj s današini. Vojska med An-
gliji in Sovjeti se ne bo kmalu izbruhnila, vendar
pa bo prav gotovo. Da takrat bomo ostali v
tujini, kot ispanci, oirooma brentanci, kot nam
pravijo Angliji.

16. junij - sobota! Pravkar se je vrnil naš general
Andrija (Pucelj) iz Riccioneja, kamor gre skraj vrah
dalje dan na obisk k našim civilnim beguncem iz
Fiumorske. Oba osebna avtomobila stojita poleg na-
rege datora, kot dve jekleni zveri predi napol גדליה
„infiltrancu 20. stoletja“. Čudno - čuden kontrast tu
v tem zapuščenem in vendar tako živem logoru.

Za denar, ki sem ga dobil od ure, sem prave kupil
sigarete, ki n' jih s' lirikom bratko-deliva. Mojo bir-
mansko uru sem namreč prodal kapetanu kuratu
Kunstlju za 1200 lir. Za ta denar sem dobil za 260
angleških sigaret. Za aparatom je šla še ura.
Vaj gre ure k vragu. Te sem izgubil ose kar sem
imel doma, potem naj gre še to kar se imam po-
zla. — Jones je izšel na 28. št. jugoslovanskega. ust.
Prišel sem pripravljati risane znamenice, da bom izdelal
naš list znamenice. — Brek je že, vidim, da bom moral
prejti pismeni s pisavojin. — Jones nam bodo pordeleli
mest, če, da ne morejo rabeliti staho, murino masti
tute „demokratske juhe“. — Kmalu bom šli na
gostovaje, kajti v sporid za akademijo je že nastudieren
Prav za mojim bratone se obice - z bodemar živine ograja
že se naslonim me obode. To so angli! Zouji smo se
tepli in najje smo računali - Faj.

27. junij - sredo. - Torli II. Včerajnji in dananji dan sta malo hladnejša. Lebo deževalo je, in pravkar je ponovno pričelo pršiti. Teško pri-
sakarani der pa je posebno vplival na ubog.
vojastvo, ki nima nepremisljivih sotorev. Kar
celi potoki vode so drli izpod odej in starih
laskih ulčen. Teboriš^o - prej pranu - se je ma-
homa spremenilo v samo blato, ki se nam je
lepilo po nogah in hi nmo ga namazali v sotore.
Nirhta je bila nior bratka, toda povročala
je celo revolucijo.

Torli. 30. junij - sobota. Včeraj kmu po
dolgem času, repet dobil pisno in koniga.
Mama mi piše, da bi se rada vrnila
domov. Uboga mama, kako naj ji povem,
da nmo prodani in da dolgo debo izročini
tujini. Vpival sem ji silno bratko in skracano
pisno, ne da bi ji ovo stvar razlozil. Kaj je
z očetom in Stefanom & danes ne vem, niti
tega ne vešta mama in sestra.

na Vidovdan dne 28. junija sem bil povsien
v im kaplarja in ncer radi razlug med
vojno in na priporočilo mojega predpostav-
ljenega. — Za ta jug. dr. pravnik mo pri re-
dili akademijo.

— Večaj in predverajšnjim je dirjal po kampu
močan veter in maruhak, sotor je odneslo.

Na vidovdan sem bil v mestu. Prijemu angleš-
student nas je z Narico prevaral, jo italijanski
kampu ni naraj gredoč mo kupovali sadje
in kruh. kruha ū dolgo nsem pokusil.

Laksanci nam ū vedno dajejo le prepričanec.

Hrana je nataanciū preracunana in rdi n
nam, da mislijo z nami kar kmalu na krat-
ko opraviti.

Kakšno barabško politiko so zaveli do nas,
ki so nas pogнали v vojno proti Nemcem in
ki so nam vrga obljubovali — dohanje
čitak, ki je nalepljen na sledi strani.

Prodali so nas, prodali so jugoslavijo
teptajo male narode, vse samo zato, da
bodo oddrjali paper, papirku in vse ostalo,
kar je njihovo. — Jui me, da na to
nisem racunal. Ti mi gledali v Angličih
ovobodilce in rentije, — zdaj pa nam le-ti
čitajo sodelovanje s Kenci. — — Angliči!

Zdaj mi portat urednik hancinega
lista „Tre-Tre“. Sedal sem se dve stovilke
in idej pripravljam treljo. Kila imam in
glavo. — Ljudim se, da moram tako lahko
preuasati to neverjetno urodo.

Jrue.

12. julija Tucevi bier posebnih dogodk.
gredo mimo. Pita poročila in domov
vino nam arnimirjajo živce. Trocinu
bier dvoja, mernasno vpliva na mes.
Imo se večje v Forliju.

Puhlita usoda. Wore

Forlì 30. julija ^{1945.} - ponedeljek. Moca, nar-
beljen veteri se doadmi, non in dviguje
po našem taborišču obloke prolu. Trocina
je mernoma. Imamo 45°C . To sedaj je
2-3 krat malekhatno dcevalo, ner-
pa je hot v peklu.

Se Moniga, km dobil medtem dve pis-
ni. Mama mi piše, da mi nikjer dobila
dela. Belim si glavo, kako bi ji pomagal.
Sklenil sem, da ostaneu v vojaškem ta-
borišču, uprav je to velika, ertu. Lohko
bi ušel, in si v Trstu poiskal karko

slučbo s katero bi preivljel, mamu in
sestri. — Oče je ostal v Ljubljani. Pisatelj
je deloval v Jugoslovanski terkerini, kjer
komunisti terkejo Ljudsko pravico.
Trsektor tega Ana je bila že pri nos v
Ljubljani in je pisala mamu v Monigo.
— Ostal bom torej v lagerju, ker sem
kljub vsemu, hi nas tare, se vedno —
— idealist. Ostal bom, ker samam, slepo
samam noseemu generalu Andreju,
Vem in vidim, da mu tohore hoti napi-
sani zalostnemu hocu, toda, dokler
bo na noim general stebu sedel Andrej,
major, in ova kapetana, toliko časa
bom v trajet tuoli sem.

Zvečer, ko pchnu souce igine sa
prebshim lagerjem elom in pod
notera in n oddahnem. Boli me, ko
vidim, da so fontje nezadovoljni in, da

godrnjajo. Res je dogodki preteklih
dni so bili tuji za nas. Pedec
angl. ministr. predsed. Churchill
nas je precej pretresel. Zmagar leburista
se nam je zdela - met koece, Lagorke
pacc so se zelo namuorile. Bati smo
se pričeli, da nas ne ivero Jugoslaviji
Daus, se mi rdi, se je cela Stover in mala
pologla, toda nihče nam ni rekel da
ne bomo, oirroma, da bomo ivero.
Kljub dobrim, oirroma penivjevalnim
noicam, mo osnovah trajke, hi se
bodo v slučaj ivero prebijale
po Italiji do Primorke in nato do
domovih gnic, ljer bomo omovali
ilegalne Petrove oddelke. - Svoje
trajke se misem restavil. Mousha mi
tretji. Prvi je doctorar - generalov ordv
nans. Tretji holiga in student, ker je

gloruo. Borb izgleda se ni pojcu,
toder glorio da bo posthena. Vodnik
bi bil jra, le trefjapa ne morem stroti.

Ciril je pravci souovoj, in bi ga
med potjo pricel po svoje boniti,
tako, da bi jo sigurno slobo inorit.
Kakija strahopetca ropet ne bi rod,
hejte mersinaj bo treba presteti.

Seveda pa ni se nie gotovega. Mi-
nister Vaniljovi' uoni je virej govoril,
da ima Anglija do Petra II. gotove
obvesi, us, da bodo Jug. fust. in
Cruja ropet kraljevine in da se bo-
mo v doglednem ionu pruiti.

— Pred tednom dni, eli mhojvci,
mi je bilo ukrodeno nalono pero
noto zickom s windnikom.

— Tivde, moj devnik ni popolu.
Tobko doivim, toliko bi lahko

pisal pa ne morem. Tu dou niti
misliti ne morem več. Telo mi se
da boue po vsjhi smeri vse lep-
shaprej in stihel vse v bolj si
slovenscini. Te pisem mi berode ne
tucje toho gladno hot u, govornu.

1. avgusta - Torli. - Mojca mi je posredila
pismo in raj bi rad kaj vec napisal, kajti
oreme ji deravno u doo dou.

Včeraj popoldne je radi ogal nad vasim ta-
boriscem v mecu proti Cereni in Reminija
hud vihar. Prisel je tako nenadno, da je mo-
ral vsakdo ostati na mestu, kjer je bil. Sane
sem se na revo nahajal prav blizu meje
istora, ko me je prvi val savtel, da sem se
spetkel. Veliko istorbo, ki sem jo imel v
roki mi je pis utrgal iz rok in odnesel v
vicno oviro kjer jo je skoraj popoldnoma
razcupalo. Podrlo name je plehueto Astra-

livo" in ogromni avstralski rotorji so se povičini
podrli. Cirkus je trajal 4 ure pa je nepravil
za 3 ure dela vrakemu posovm zemku, (če bi
delal vse sami bi moral garati 4 leta in 12 ur
na dan). — Ponoči se je komedija ponovila
in on mi se bali, da nam ne podre rotorja
nad glavo. Danes četrtoj pa je pričelo
dejavati. Sotorka se je premaknila in ter mi
je prišel na posteljo. Za na posteljo, kajti
se dek, curkoma, rabejev za prepiseneu sem
naredil postelji eno zome eno za kolega
Korino ki spi poleg mene pod veterinar k'rilom
kult-prov rotorov.

„Lepo italijansko nebo“ je oblacim in obeta
se nam se ena ponilka deaja.

Voraj četrtoj se je kapetaneu Purcijrku
podil jincik danes pa mi je murd in
praohar delajo stajerski četniki najstro
krsto za urliha.

Forlì, 13. septembra. Trainsko deset dni
je mimo. V tem času nisem nič pisal. Sam
ne vem zakaj. Če pravištim zdaj malo na-
raj, mi pride nebroj dogodkov, ki sem jih
leloma in porabil, na misel.

Mama in obe sestri, ¹⁰⁵ sta se med tem
preselile iz Manija v San. Fermo, bliu
Ankone. Tisti so tudi v logor. Zadovoljen
sem, ho sem jih videl zdrave in veseli.

Meu ropet muči vrat. Žena mi je ropet
otekla, hot laui in bojim se da bom morala
predati se ene operacije. Serine niso v
ambulantni, toda dan presivim v logoru.
Če dva dni bo oblitnica moje prve ope-
racije.

Če teden dni odpotujemo v južno Italijo.
in niso v mesto Eboli bliu Napolija.
Lagor bo 12 km dolgi. Tam bomo vse skupaj.
Tu niso slov. četniki, domobranci, dobrovoljci.

hrvati, in srbski četniki. Vsi suv udaj
od Angličev prisiljena kraljeva vojska.
Kas kralj Peter II. je pred nekaj tedni pre-
ključal sporazumu Tito - Tubarčić, odstavlil
svoje regente in sestavil novo vlado.
Predsednik je Masarik. za otok ministru je
ne vem.

Včeraj je prišla in ljubljane zena g.
majerja Skalarja. Pravi, da so ljubljancem
in prvi obljavi in se zelo spravičajo
kaj je enostavni in kje suvo.

Od sveta nimam še nič vesti. Kjer sem
sme pisal, toda bréhove pisma mi dobil,
kajti v "Ljudski pravici" nisem od 1. - 6.
septembra našel domeničenega oglasa.

V Forliju samem se Angličii večkrat
stepejo s partizani. Na vidiku je povs.
revolucija v ali Italiji. V tem momentu
nimamo svoje, ki ga slepa ne bomo

Je duova v dan postajaš neradovoljniji, si nevrošen, ra-
očaran? Hrepeniš po dami, po mirnem življenju, po materi,
očetu, bratih? Bi se rad vrnil med prijatelje in z njimi zapel
fantomske pesmi? Ali pa Ti morda uhajajo misli k Steketu, od
katerega se nisi niti poslovil?

O, razumem Te, popolnoma razumem, dragi prijatelj, tudi jaz
sem vojak in nad leto dni, tudi jaz imam mater, - mamico slato
in modrega očka ter sestriči Ljubki, ki sem ju vedno prav bratovska
gledal in viska, češ, ženski ubogi raj veddar vidita, da sta po-
trebni moje rasti. Tudi prijateljic, - bratov imel sem dvoje, ki
sta z menoj predstavljala neločljivo trojico - ki je bila vedno
in povsod dobrodošla in, ki je marsikomu "ležala v želodcu".
Dobra volja nam je bila družica in smeh - njen živin - naš brat.

Pa je prihrumela vojna. Troje bratov - burkerov se ni zanj niti
zmenilo. V vojni mladostni preserivosti niso verjeli, da je konec
brezskrbnemu življenju, dokler se jih ni sama dotaknila. Enega so
staknili v internacijo. Glavi ostalih dvoch sta se sklanili in priskuh-
nili viharju. Za prvim je prišel na vrsto drugi. V temni celici
je dolgo mesece sanjal o slati preteklosti, ki je minila, - in
tretjega je vihar odnesel daleč, zelo daleč, - nikdar se ne bo
vrnil. Prekrivani so bili vsi naši načrti in veselja je bilo konec.

Postavil sem nogo na novi klin lestve življenja, polnega
beidkosti in nevarnosti. Postal sem vojak. Šknil sem robe.
Mama in sestri sta vrtropetali rame, oči pa je s pancerom vrl
~~na~~ ^{name} ~~na~~ ~~na~~, ko sem se vračal - živ in zdrav. Takrat sem
moral Tebe. Ob mojim boku si drovl naprej, vedno naprej.
Postal si mi prijatelj in brat. Nasmehnila wa se drug drugemu,
ko je bila borba končana in si s tem smehom povedala vse:
Jaz rate, Ti rame, oba va Slovenijo, va mama in sestre.

Pa so mama vrelj puške, češ, vojne je konec. Tu si morda
omahnil pod tvoj prikrusenj. Spamnil si se na vse kar si
prestal, na vsa prevaranja in zmage, na našo trujivo pot -
na naš odhod. Vi udnega. Nisi bil sam, mnogi mo ostruclki
nad inštini dogodki. - Oni, ki so vreskoti okusali naš je-
kleue mišice in trde pesti so rdaž na vrhuncu, se nam smejejo.
in to Te boli! Tudi mene boli, tako boli, da si grison ustnice,

ko trum včer k počitku.

Hane vojne! Tako vsaj pravijo, midva pa veva, da je ni!
Midva se nisva porabila na to, kar wa prestala. Da bi pa o-
pustila to kar wa zvela? - Ne! Tega ne! Saj bova prepustila
maševanju Njemu, toda najinih nostra, najinih damov in
prijateljev ne bova prepustila uodi njih, ki so nam tuji.
Saj je vendar nemogoče, - postusaj, - nemogoče, da bi naredila
križer vse, kar wa zapustila.

"Pa bova umagla?" "Bova!" Živa je skoli naje, malo manj
kot vojna ujetnika wa. "Ni hudega." "Pusk munava, dasti
od dama wa." "Nisva sama, dasti nas je, ki imamo eno sa-
mo misel: Vrniti se damov, simprij, simprij!"

Zdaj imam priliko, da obratunas sam s reboj, da se po-
topiš v samega sebe - in si priuas: "Slaboten sem, ne morem
vse, umagal sem, dasti mi je." In, če boš prišel do tega, Te
bo postalo vram, in čim boš prišel do tega, boš postal moč,
moč, ki se kaj hoče, moč, ki se bo razpiral v eno samo
misl: Vtrajal bom, pa čeprav se mi bodo mejali,
vtrajal do konca, kajti dama sem pustil mater, ota in
sestre, od katerih me ni ločil Bog, ampak satan, ki me
ne more ločiti ra vedno.

Teško bo počitka, toda robe si se stinil, prva ovira je mimo.
Pa boš met padel: "Videm! Svoboda je bliu! Samo razsveta čična
ograja." Toda umagala bo čast: "Trag vemi tako negotovo so-
bado. Moč sem, hot moč bom obratunal s vojini slabostini." Pačkani,
boš videl, da boš zadovoljen sam s reboj, boš videl kako prijeten
občutek boš imel v zavesti: Ni se nam ne bo zgodilo in vse
bo se dobro - dokler bamo eno, eno hot kamen, eno hot jeklo,
jamih misli in polni razpavanja v samega sebe. Proč z onia-
hovajem in godrnjanjem, proč z malodušjem, kajti vajka smo.

Ta bo največja umaga, umaga nad samim reboj! Telo po
tej umagi, dragi roborec, boš vreden, da se vrneš damov,
kjer si bo razpavanja velika naloga: Obnavljati v imenu
matere, damovine in Boga.

vojsk.

ne oddali. Uboga Italija, a bodo spustili najpočasnije cesarske utruke. To bo vse javno in umreženje.

V našem bogoru sem se spopadel s Hotimirjem Janardom, ki je svoje čuči pisal v drvinjski Tednik. Postala wa prijatelj, Ugotovil sem, da je neprimerno boljše slovek od Sasata, toda, ker ga je razumel, sem praviu na tihem:

„Sasa v nacionalni idaji.“ Skupaj isdajava razbroni list a narlovom: „Lafal.“

Je najjain pisar, skratka isbereu dečko. Poma Ferlinicove in pred leti sem ga neho na njih donu u sreval. Tudi on čeri v ambulanti, Skupaj objava spomine na lpe čuči in se odlično odlova.

Pripoveduje mi o svojem bratranecu Borutu, ki je idaj partus. Polig mene wa desni leri Louis Adamic, ki je s slavnu.

Luisom Adamicem, voditeljem ameriških
slovincov v vojski. Po rodu je Gubljan-
čan in ker ima misel na "kca in vca"
na vironu mo (s. Hoston) kot svo.

Žurina bolničarja v ambulanti je
Mojca. Sanjava in nevirna punčara.
doma ji z kovega mesta. Je zelo pridna,
toda neholiko preveč rešča, tako, da mi
ničnik njene muhe u prenosaj. Vrhov
uro je trikrat valostna trikrat vesela, ta-
ko, da je slovek vedno na traju, ko ne
ne naj in hoho. Svojega Lejherja je pustila
doma, zdej ji pa raji po glori.

Kapetan Kisevjak si je postavil svoj postoj
poleg narega. Sotročnik je predmed nabave
in strelstva za zadnjihke prvega in
drugega polka slov. arm.

Tucir so hudi, Vreme se je ponovno pre-
obrnilo. Ljudje meh den in blata imenu

do kolen. Kovica se porira, vode, tako
da imamo v logoru prav klasično
blato, ki se opriskalje, publico, kot nekemu
drugo. Izkuseno ga v solah in karkovih.
Toda, tudi tega, smo se u navadili in
kdaj nas to še ne zabava. Največ se
selja nam pripravi, keroda, ki je v
ta "poc".

Po logorju u vidno tu in tam buice,
ki so jih postavile pridu, poke in
blata. Napravili so majhen model za opako, ki
so jo sušili na soncu.

Eboli - juena Italija - 28. septembra - petek

Ze dva dni logorujemo v novem velikem
jugoslovanskem taborišču v Eboli-ju ca 60
km jueneji od Napolija.

Dne 29. septembra. od 5^h zjutraj smo odšli
iz Forlija preko Cesene do Riminija in si-

cer. s kamijoni. Bilo nas je približno 1100.
Nas transport je bil deveti po številu. Pred
nami so namreč transportirali cesarske
detuibe. Tanes pa je odinil iz Forlija red-
ni transport, to je jug. bolivijsca.

Da Liminija so nas, kot sem že omenil,
peljali s kamijoni, hi so jih sifirali Nemci.
Kamandant transporta je bil neki nemški
oberleutnant. Avtomobili so bili tudi nemški
(Krupp). Med potjo smo srečali dolgo nemško
avto kolono. Taki avto je imel znamenje,
na katerem si spomnal, da je avto nemški.

 Malo naprej od Cesene smo prekorčili
slavno reko Rubikon, ob kateri je veliki
Julij Cesar izrekel zgodovinske besede:

„Alta iacta est“ in nato prekurčil reko
s vojnimi utani. - Mimogrede povedam
pa je ta reka v današnjih dneh mnogo
manjša od nekoga - Maliga grabna.

Reke namreč ploh mi, le luče polne črč, so
bile v strugi. Hlin na obeh bregovih so
bile skoraj do tal porušene in sledovi vojne
so se pojavili povsod po hišah in cesti, po
brojarneki drogovih in drugod. Nas paupir
je bil prvi. Na vsem ^{mo} "oči" "davi staba"

Keslov motor je monoton nabijal in
misli so mi uhajale domov, kjer je ostal oče
ter tja proti Krivglianu, kjer se prebijajo ško-
ri to negotovost - mama in dve sestri.

Stoto je drovel naprej preko napol porušeni-
h mostov, mimo dotal porušeni-
h hiš, mimo
ramaranih ljudi - lahor, mimo vraga, kar
je bilo pred par leti še celo in polno živ-
ljenja, zdaj pa je samo še pušta in ra-
puscena - "campagna italiana". Na
nekem vidu sem videl slabo prebarvano
napis: "Duce-duce-duce." Duceja se
davno ni več med živimi, toda maha

peti italijanske zemlje spanija najj in
bo spanija in dolga, dolga leta.

Forlimpopoli, Colocorone, Cesena, Rimini.
V Riminiju smo se "iskrvali" in ropet
"iskrvali", topot na zelezniske vagonce.

Na slepih tirih tovrstne postaje v Riminiju
nas je pričakovalo 40 tovrstnih vagonov.

Po vsi so nas natrpali v enega. Se na
postaji so nam razdelili hrano. Z vodo
smo se oskrbeli takoj. Italija, njena dosti
vode. Posebno pa ne predel okoli Forlija in
Riminija, kjer se rasteva in nekaj rosloutna
zavarna. Tudi Riminiju je primenjivalo
vode, kajti precej vodovodnih stebov je bilo
porušeni. Na postaji je stala avto-isterua
z vodo in tam smo jo mi dobili.

Kapetan Dedio (bivši jug. letalski oficir)
je bil starišina v našem vagonu. Z nami
je bil tudi major Skalar (naš staba) H.v.l.

dobričina prve vrste. — Na odhod
nisu dolgo čakali. Temu smo se mi
porazdelili po vagonih in tunc nam je
bila razdeljena hrana smo odšli.
V prvih vagonih so bile naše in rubeke
ruske. Nas vagon bi bil zadnji, da nam
nisu priklopili še 6-8 vagonov nemških
vojnih ujetnikov. — Zbogom kimentini,
zbogom Terli. Pred nami leži cela
Italija — hje je še Eboli. T, t, du, — t, t, du
t, t, du, — t, t, du, koleca so enakomerno
pela vojvo in tivo in tivokrat zapeto
peremo. Vagon v katerem smo se peljali
je bil največ najtežji v transportu. Napis
na njem je pričal da je „doma“ iz Ohve-a
na Nemškem, vendar je bil prečrtan in
namovo prebarvan z — I.O.Z. — znak, da so
ga partizani zalepili Nemcem ob raz-
sulu. Bog se zakaži in kako je došel

v Rimmini. - Luciane - Catholicos.

Tu smo ravno do morja. Kar sto km.
dolga plača sega tu od Forlija, ne
do 40 km juvneje od Ancone. Proga
je speljana 4-6 metrov od morja.

Ob progi so nemški vojni ajentniki preho-
pavali različne vojne grobove. Gradil
smo, da je na krajih, kjer je vlak bolj
pocasi vozil, in kjer je bila proga moje
dni bombardirana, - največ takih grobov.
Terjeto so bile to prve napada in vrata.
Postal sem lačen. Odprl sem precej velike
Ungvajške mesne konzerve in jo pričel
"v avri s kekci" hlastno nakapavati.

Pred mesom se je pa razprostiralo miže,
zeleno, modro, rjolično, rno, rdeče, belo
bilo, rra, rucno, rjav, rno, hovinško
in Bog ima kakšno še - Jadransko-
morski. Vojeu vritih!! Ob progi čuo

opramna, angleška, vojaska skladnica.
Nekje smo videli na deset tisoč letalskih
bomb vseh dimenzij. Bog ma rahaj jih ne
transportirajo stran. Drugje opet na tisoč
in tisoč pravih kuminskih sodov. Mli pa
mnogo pravih nemških municijskih ra-
bojev, dalje pravih topovskih siver. Ob
progi v jarku pa je gotovo na vrabil 10
metrov težala neexplodirana mina, ali
granata, ali let. bomba. Tod okoli so
divjali poslednji hudi boji. Zar hudo
me je bilo, da mimam dveh glav, kajti
leva stran je bila razminvejša od desne
in obratno. Najbolostnejši je bil pogled na
zarjode parbitine nemških sodov, ki so
ležale ob progi na vrak kilometer. Veliko
škoda in nepotrebnih irtov je utrpela Italija.
"Vogliamo la guerra." So kričali kot ob-
sedeni, ko jim je Mussolini govoril tih preden

je Italija stopila v vojno. Zda pa imajo.
Tlak se je počasi približeval Anconi. V
daljavi sem opazil 3 večje barke, ki so ra-
sidrane stale ob pomolih. Ti smo do sed-
njega mislili, da bomo vozili preko Ancone,
ko je vlak mahoma vsehrenil proti domu.
Torej - preko Riina. Tudi dobro. "Lum po-
gledite!" je brčal Jure. (Košnodolčan) Na
travniku poleg proge je brčalo kakih 5-6
amerikanskih štirimotornikov, tako rac
dejanih in polomljenih, da je Bog umnil.
K sreči smo vozili precij porani, tako da
sem si to polomijado do dobra ogledal.
Tahole, kakih 100-150 predvojnih di-
marjev je brčalo tam na travniku in
njavelo da je joj. Stranw, če pomislino,
da bi s tega denarja lahko poridal 10
"Rudečih lis" (lisa na Poljanski cesti, kjer stonujemo
Z mojega pripovedovanja bi sloves mislil,

da je to kar suw do udaj doživeti
in videli - mislin na matemu potovanju
nimilo v kratkem času, vendar je bil
v kar precejšen mrak, ho suw bili od
Ancone oddaljeni 30-40 km. Zaprti suw
vrata in mrak je pobilil vojeva razstir
hosti na trda tla. Kolesa so tako
strano dolgočasno obijala in mi suw
bili tako grozno trudni... Nekaj časa
sem poslušal pesem koles, potem me je pa
zasuljalo.

Proti jutru me je obudil žureto glas,
ho je shoi polpriprta vrata spraveval in
bencinarji: „Come si chiama questa città?“
„Terzi!“ je bil odgovor. Terzi je precej
veliko mesto 120-150 km oddaljeno od
Rima. V vagonu je bilo prelo. račil sem
se v hri in se malo vadrenal. Zbudila
me je ostra bolečina v nožu. „Schramenteke

deske, kako jih je ustrovil, da so mi podle
na nozi! "I prvi jri sem porinil polu
pohet desk skri vrata. Tih porneje sem
ustrovil, da so bile deske pravo pravo
noze. Kar je, je, kaj bi se se naprej jevil.
Kum je oddaljenu le se par desetini km.
Na nozi toraj. Hitro sem ostal in z oib pras-
ne deke v soiteh, ki sem ga nato & teravo
prišel ob uohrbtuh. V vagonu je ostal
"sunder". Na ofirski polovici vagona "se
je dalo slišati" par kletnic, ki so letile na
raimno slabo prespane nozi, vagonovih holes
in lastnega strojevođe. Potaja! Ne sem
hatera je bila, vem samo to, da je g. mojir
ostal na trdi lastni zemlji in žalostno gli-
dal, ho mu je nas vlah odpihal pred
nosom. Inob je imel pa tih pred
Rimom. Bog ima hodi je bo priravnal
za namu.

Nas vlak je nihajoč zavoril na rimsko
severno postajo. Mislil, da se ne bočem, in
trdim, da tako gde in pustepostaje so
mreem videl. Vlak je ustavil na odprtem
tiru. Trdi od sedenja in tresenja smo
eleeli na zgodovinska rimska tla.
Tahaj so nas obšli nivoahni Rimljani.
Neka Ligija mi je viljevala „Pavini“
to je bila majhnaja struška kruha s sa-
ladom oziroma muko. Neki Petronij je
hotel da mu prodam ceolje in neki
viljivi Titicij je hotel „kupiti“ kakšno
angliško deko. Sakramentski Rimljani,
kmu se mislil, ste prav taki kot vsi dru-
gi lahi. Na postaji smo stali nekeje
nad suro. Neoltem so nam odhlopili
rodnije vagon e Venici. Ozoril sem, da so
povili sijetiške meje s rimim deltoida
na tlobitu. Nas vagon je bil trej rodni-

„Vstopite“ ji satevil decurui. Amerikanska
lokomotiva je presunljivo pisknila, in
nas vlak je sicer hitro poril, ho sem
pudiral do svojega vagona. „Kje pa
hodiš, bi rad tudi ti ostel podaj?“ So
me podravili prijatelji in hcar cel hup
rok me je potegnil na voz. V pomirjajici
sivcu sem poril moraj pol ikath's
amerikanskega konzerviranega mleka.
V daljavi sem sagledal otakuhe birmuga
rinskega polovoda i katerega je se
kron gledal gorcu kim. Veriastno
stavba je to ra pogled. Puije, hi so
porle ob tem obokanem spomeniku
davne pretihlosti so sihe urahno poriv-
ljale. Kim suo obkrožili. Proga je po-
tehala od kima naprej po pristui
„campagni itoliani“ na ofeh stonch
trte in Puije, tu in tam hahma u-

mašana domačija. Vsehnost se nam
je pa odprl delikaten pogled na
ves Rim. Prvo kar sem spomnil, je bila
kupola sv. Petra. Idem gručev na
bateriji sta Remul in Komul seidobla
to včasih mesto koder nisam opazil,
ker so jih, vraj tako jaz mislim, Rimci
do danes še potraščali, toda videl
sem da je naša ljubljana v primeru
v Rimu to her je sem v primeru:
v 1 metrom. V osadju v koprueli
plavkasti gručki, da bi obkrožili in
varovali Petrovo mesto, nekaj obločkov
nad temi gručki in zavest da sem
santov prijtel do tega, da sem videl
Rim, mi je pomagala da sem si to
sliko za oculos otisnil v spomin.
Kake pol ure je trajal ta pogled
potem pa je vlek ravil po bostranji

prognosti Salernu. Sed tod oholi
je zelo hribovit in polno naseljen.
Videl sem tista cudovita italjska
mesta poridona na hoknem goricu
in obdana s mestnim obidjem. Takoj
okrog rida in pricuja pravno polje
delna neobdelano ali pa nevirnost.
Ovireja je tu edina gospodarska panoga
sedemdesetletni pastirji obleceni v oviji
kocuhe ~~in~~ bili na noc podobni oviam, ki
jih imam doma za jeshice. Prsto
polje je tu in tam ovinjal hah boubni
lijah ali pa rabisit teh hi je pricel,
da so tod divjali boji. Cuvajice in hise
ob progju so bile vse "bivse", kot bi rekel
Louis Adamii.

Vlah je drdral in drdral se ustovljaj
na vseh postejeh vs per minut, pa vopet
drdral, drdral. In "bruteaha" sem po.

liquil paket prepisovca in tace
prijel pridno, ustrejavati; ne toliko
od lahote, kot in dolgega časa. K-
pravil sem „Urugvajko“ in je valical
in pazna, in, naj pomurji in itak
~~repremo~~ in gosto vrsto pravih koncernih
šteti; ob pragi, hi so dele misli, da se
angliškim in ameriškim vojskom ne godi
baš slabo.

Medtem se je vreme precej shinelo.
Bričelo je deževati. Ter se je stopnjival
in v prvi hudele nohure smo pripeljeli
na majhno podzemno postojajo.

Postaja sama je bila, edelna do konca.
Postajenacelnih je uradovale v peperlem
in razjoclem tovrnem pagonu. Tendar
se je na postajici tlo lahko, hi bi radi
potovali z nami. Zaverinhi so jim pa vstop
na nas ^{stelo} pagon prepovedali, kar smo e

veseljem poročavili. Trije rabiti nemški
topovi so me tako osimnili, da sem
jih pobliže ogledal. Toda ko mi je nekdo
mojih rekel, naj se ne odlašajdem preveč
od vleha, ker, da so prebivalci precej rdeči
sem jo hvala odkuril nasej v pogor.
Ko je vlek potiquil sem videl, da je imel
prav, kajti hurovsko spiti je hi je prihajalo
iz grč mackojedih potihlavcev nam
mi obetelo nič dobrega. Ko mi suv ju
odgovorili s najpreprattijim munitijo
s kamni hi so na splošno veselje dobro
radevali. Zadoljni narč, uspešno okcijo
suvo vpet poročli ob vratih "evinskoga
puhmana".

"Monte Cassino" je mislim najbolj
movo mesto, če se omcija italijansko
fronto. Spominu se iz Casopisji, da so
trajali boji na to mesto med pol leta.

Celo same angl. vojak, ki je spremljal
nos transport je dijel, da je tu padlo
nasl. 30000 Angličan in na 6000 Poljskih
Rje so pa je Nemci in civili; ki so bili
v teh barbach pokončani.

To mesto smo imeli čast videti in
daljave 400 metrov.

Ko sem nastavl daluogled ~~mesto~~
~~veliko~~ manj so se mi razjirili lasji.
Sicer sem videl mesto Cassino in v
rovnem tedniku, ko sem udobno sedel
v naslednjem misonske doorene v Gub-
ljoni, toda takrat nisem mislil, da ga
bom videl tudi v resnici.

Souoston nad mestom je bil popolnoma
porujen. Mesto samo, ki je približno tako
veliko kot nosi Novo mesto, ali pa so manjšo
pa mi imelo in enega vidu selega.
Cholica proge in mesta je bila porujena.

z različnimi letali en in druge stroke.
Javile strelje in rjavi točkov so bile
neverjetno velike. Bombni kraterji so
bile toho nagosto porjenu, da ji bil
teren v pesca prepreehodu, ker ji v
nekem tiku stalo v meter do meter
in pol vode. Drevji oboli ji bilo toho
struiv ohlesicw, da ni in nebo uvidel
ne osekuelo. Lescnih krizev ji kar
„mrgolelo“ in nebo nebo ji bilo
toho rohotur jive barve, da nam ji
ropa nastojelov. Za toč so devjali naj-
hujši boji v italijanski fronti.

Lahko recemo: „Monte Cassino“ ni
več.“ — Angliči so bili zelo pouosui
ho so pripovedovalali o teh borbeh.
Defoli so daji hrib oholi in oholi pre-
lukujow in da so prvi, hi so jih inho-
pali v Nemci po cele kilometre dolgi

Ko so ob neki prebiki Angliji že
udrli v mesto s tou hi, so pričeli od
preporočil preti Nemci in jih vse poblati.
Kle ko je na vrak mi² padla težka
bomba so upali ponovno v mesto,
toda zgodilo se jim je isto. So pa so
razbremenili samostan pred mestom so
postali gospodarji poloraja. Nemci so
tudi pod hrabro rdečega hrabro, lip-
rali vojakov pod eno ljo potrebno
hrano in municijo.

Moate Cassino je eno najspanimivej-
ših stvari, ki sem jo videl v vojskuju.
Vlak se je premaknil. (nadaljevanje)

4. Oktober - Ekele

Pet nos je v nosem toboru: Lorina,
Potokar, Pfeifer, Gerard in jr.

Trenutno je ura 1/2. 10. večer. Noc

premočljivi in zločjivi misli mi pri pet-
zobjih. Po soterki bijo deževne hoptje.
Satorha se je, dasi je dvojna, u na
par mestih precej premočila. vendar
ne hoptje se v sator. Taborišča je
mirno. Jugoslovanska vojna gpi.

Danes smo imeli sestank pri generalu
Andreju. Podal nam je smernice za
meddeljne delo. Sestank je trajal dobro
uro. — Bi mi ležejo skupaj.
Vzhod

5. Oktober — petek — Eboli

Danes je morno deževalo. Satorha se nam
je na par mestih malo premočila, vendar
ni teklo v sator. Proti jutru se je morno pha-
dilo in ves danosnji dan je bil zelo hladno.
Veni me, da ljub valiru pisem oprail, miti
ene luri na tleh. Naše taborišče leži

na majhni vrpetini, tako, da vidim
ves lager, ki leži pod nami. Lep pogled
se nam uodi na rivec, pusto (tipično)
mesto Eboli. Našemu logoru nasproti leži
okolica se dviguje Morakli podoben gre-
ben „Monte Alburno“, levo od njega sli-
o nebo „Monte Corivo“ rečica ki teče
med njima se imenuje „Sele“. Eboli ima
143 metrov nadmorske višine. Tudi me
da je tako mračno. Da Eboli pravi, da
je najbolj vroče mesto v Evropi.

Ja mi pred menoj leži domotinja
narobe. Najamini večja stvar v njej
je: V pratem bomo preobčeni. Staro
obleho bomo oddali, dobili bomo novo,
kompletno.

2 Hotane (Hotimir Jovod) wa danes
potila krvavi pot. Spisala wa golice ca
bravo stoji. Tke so namna - proti hocu

u har plesale pred oami. Cveto (Svetozar
Potohar) mladi in „v redu“ student nem
od časa do časa preskrbi dobro uobaro.
Danes wa se sprichala redi nekega na-
pisa na generalovi baraki. On je trolet
svoje jor svoje. Rezultat je bil ta, da
je tabla, rican napacina, ostala na
svojem mestu midver pa wa wpet pri
jatelja.

12. Oktober - ~~10. Oktobar~~ - petek, Ebohl

Premitw nimam nobeneiga dela,
hajti sakam na radnji dve matrici
jugoslovauskega vestnika hi ga bom
danes prvi uhlastiral. Danes je ista
st 130. Vsebuje (ker je rano obletnica)
spominski danek za Juariskini er-
twani. Na Juarican je pade l Marjon
brat Ferlicew Aleuke. Kam mi u-
hijašo spomini. - Juarice, Aleuka,

Marjan, Gubčičanski aresti, Lasa,
Ljubo, dou, Postojna, in kam, se
sam ne vem.

nadaljevanje ↴

Vlak se je premaknil.

Še in oster vrak nam je covel
nasproti; ho je naš transport zavozil
v gorati predel, ki se razteza od
Kapolija po cer po Italiji. Počasi je
legla na zemljo trda noč. Druge noči
na potovanju. Zopet sem se vleknil po
trditi tleh, razprti pa nisem mogel
Svrčanju kolegov in nehatentih
„vsih uvin“ ter nabijanju holes mi
ni dalo, da bi respal. Mislil sem
na dou, ki je bil še nad tisoč km.
oddaljen od mene, ter na sestri in
mamo. Potihom se po svetu in ka-

kor drugi hočejo, tako se nam govori.
Zima boji pred vrati - kaj bo z nami.
Teh, ko ji nos vlah vril mino
Teuva tu Neaplja sem ratimil
oči.

„Vetri san Mare“ la prossima
Salerno. Alcatovi. Jure je rabil
pri vratih vagona. Jutro in sonce
ter tireusko morje so me spravili
v dobro voljo. Štari predorike in
galeriji je vlah vabil v luko.

Salerno, kjer so se Angliji prvi in =
hrvalina leskih tleh. Vranu morje
je lesalo pod nami. Amalfi se je
imenovala postaja, ki smo jo pustili
pravkar za seboj. Pontecagnano
Battinaglia. Eboli. Te vlahu
smo oparili ogravno taborišče.
Nad 3 km² obsega. V hobni po eden

smo pshorahali v lagor, hjer smo
dobili na najvisjem mestu logora
svoj prostor. Vrhovni oficni gaji
so nam bili dobrodošli, kajti imeli
smo "zagarantrau" kucu v vroci
Italiji.

Edoli 14. Oktobra 1945. Zvečer je.
V našem šatoru brli petroljhos. Ko-
lega Louina sedi poleg mene. Isto
dela, kot jaz. Bisi dnevnih.

Danes so naši igrali nogometno-
tehno s - Italijani. Baje so oboji zelo
slabo igrali. Rezultat je 1-2 za nam.
Tudi Hot je bil v mestu. Pravi, da je
mesto rauo, silno nemučno, ter, da
Gudje niso dosti bolji. Kore in strovi
se pode po ulicah. unmasau je pa me
har vidis. Licer sem se mislali o igri
Italiji, da je unmasau in ravemar.

jeva, toda moram se sam na svoje
oči ob prvi priliki pogledati.

Do logoru se nisi dohaj valovna vest,
da so Srbi opljačkali nek magistrin.
To so u parkrat naredili in se to
gre na račun nas vseh, ki smo v tabo-
rišu. Tej raji bi dovek najraje posvetil
z bičem, pa kaj ho moji brivci nemornu
četniški oficirji. Za samo ljubo zgubo
so ti ljudje na vetru. Te jih oparujem
me postane sram, da sem Jugoslovcan.
Vpijejo mi nergajo, da jih ni ra pre-
nasati. Te pa komu kaj rečeš, ti pa
zabuni, da „sam se nem rogu na
topno y mymu.“

Na karaku leve roke se mi dela
zmohtnica, ki me trenutno zelo boli.
Popoldne sem pomahal prst v vrsto
— juho, kajti vroče vode mi ra dobiti.

Tiraj in danes nimu dobili nič kruha.
Porteu smo lačni. Kuvarja pa nimamo,
da bi si kupili kruh v mestu, kjer stane
hlebec 100-150 lir. Angleški kruh je sicer
odličn pa kaj, ko ga je premalo. Vsak ga
dobi 6 cm široko in 12-14 cm visoko ter
prav tako široko rečno. Pravijo, da so
magarini polni kruha, hi pa je črno
in ga zato ne razdelijo. Od vraga pa
so se ne vravne. Viti na pamet jim ne
pade, da bi poslali večjega, ki ga ima
jo več kot dovolj.

S fotumirjem imava pripravljeno
novo številko "Kafala" v hatireu je
sodeloval tudi Ludvik Debeljak, ki
se je ~~na~~ pripeljal iz točljike bolnišnice
v nas logor. Je še vedno v bolnišnici.
Levi imava Tuberkulozo. Tudiw, da
na to nisem pomislil. V tabriet, ko

smo ga bolnega pustili v Carmanski
bolnišnici. Takrat sem verjel da ima
močno influenco - ne pa jikho.

Ima u dve kaverini odprti in njegov
stojni je resno, kajti dobre edrabniške
nege nima, suti ni na to primerne
hrane. Škoda dečka ho je tako sija-
ju pisar.

V logoru se bo v jutrišnjem dnevu
pričela gimnazija za vse študente.
Nas sveto nas je re pred par dnevi
zapustil, ker bodo študentje in profe-
sorji stanovali v dolini pod namo v
bližini gimnaziji. Zda je samo se
strije v Ratoru.

Prihajujem poste in Servigliana.
Od očetov se nisem nič večidel.

Titovina se je s tem, da je odstopil
Subersiu, - zelo namajala. Vpravo,

da se bo naša stanja v brotke pre-
cej oboljšalo.

Vpisan sem v kult-vegojne krožek.
Vsak teden enkrat imamo predavanja.
Včeraj nam je predaval Hrvat g. Banjić
znan novinar in publicist. Predaval
nam je o početku masoneriji. Znel
bo se 3 ali 4 predavanja v tem smislu.
2. krožku nas je kakih 20-30.

Hoti se dremlje. Tudi meni se še spi.
Foto bom še dones ušel. Dvome.

20. Oktober - sobota - Eboli.

Vetroono vreme nas je prisililo
da smo spustili pri sotoru prednje krilo,
ki ga imamo sicer vedno odprtega.

Mati nam je veslo kar o sator. Noč
je bila precej ursla, toda derja ni
bilo.

Veraj je naš logor obiskala cela klapa angleških visjih oficirjev. Z najvišji dan pa je pregledal logor komandant istaknutog dela Jug. vojske, general Danjanović ter angleški komandant logora. Pregledovala sta lasti stranišča. V stranišču 1. polka naše armije je angleži izločili cigarete, jih poudelil vsem našim generalom in zastavnikom ki so ga spremljali, ter prirgal. - To je bila po mnenju vseh naših ljudi ter tudi Srbov, fina zaprankacija na račun srbskih stranišč, ki so zelo nesvarna. Naš stranišče je namreč zelo isto. Tudi verajnji angleži, med njimi je bil general Mac Clark so bili s slovenskim delom taborišča zelo zadovoljni. V resnici pa je tudi naš del to zaslužil. Fantje so namreč oholi

vsakega sotoria napeli le naredili lep
rtiček, ki so ga posadili s kaktjami.
Preko taborišča pa se viji lepa pot po
oljčnem drevoredu. Na nekaterih sotorih
imajo fantje u napik kot n. pr.: "No-
tranje" ali "Na grčku". Vah sotor je
"vila" rase in taborišču gleda kot ka-
ha vanca, podobno večer, ko v sotorih
raže petrolijke.

Zvečer smo "Nisota" (Adolf Perles - sin
trgovca s Prešernove ulice v Ljubljani -
Elite) upraveljali kaj so englandarji
rekli, no so pregledali taborišču, pa
nam ni nič posebnega povedal, razen
tega, da so bili zadovoljni.

Sam sem prestal prvi del boleče
operacije na mojem prstu. Doktor Vidou
mi je prst prerival pa mi bilo nič vi-
diti, da se hje globlje govoji, čeprav me

je ves teden močno bolelo. Mogoče me
bo čez dva dni že recel. Niti umeti in
oprati je ne morem v sled te neumnosti.

Oljke, ki rastejo po našem tabo-
risu in povod hamor ti nese pogled
so vrel. Temno rjolični za črnih debeli
srdovi se uipajo po tleh. Tri domačinke
in dva domačina jih obirata. Nari fantje
jih gledajo, hot da se ne bi videli Italjanov.
Dve stari in sgrbljeni ter umarani
in eva ulofja, debela, grda in prav
tako umarana Italjanka, pa dva
ravikna in najbolj umarana mulca.
to je tipična primera, kakrni so vsi
juni Lahi. Med sabo nekaj bevdajo,
le vranh se mi porreči razumeti kakšno
besedo. Eden od obeh ma malo
srbsko. Pravi, da je bil med vojno
v Srbiji. — Če pomislim, da so nas

hoteli tih ljudje „registrati“ in da so
nam vijevali vojaško kulturo, me
prive da bi razhljal temu puhletu,
ramenanemu - glavo. Tvoja se no-
gomet igrajo z njimi. Penemmo. Kier
je pa res da „gliko v skup striha.“ Pa
naj tisti, ki bo tale dnevnik bral ne
ameri, kajti se naj, da ga v tem le
taborniku ni bilo, in torej maršicisa
ni videla - In par mescev pa bom
in el v Duicevih atihkih slabu muceji
kot pa o Lahih. Ta prisvojimi in na-
duti pop si vse preveč danišpije, isto
mu ga pa vojastvo tako boni. Pred
tremi dnevi so se med sabo stekli. Ene-
ga so enostavno zaklali, drugi se pa
bori s mrtjo. - Hwaiki iasuhar gospod
Banjič je ob neki priliki defal, da mo-
ramo v prvi vrsti odstraniti in varnega

logora nekaj kriminalnih elementov
in boju, da se bo naša stanja zbolj-
šala. (Jn bi se irascil določneji).

Te so ti ljudje bodisi Jugoslavija,
potem - hvata ranjo, nasti tako jugo-
slavija nas bo strastno paravirala.
Ne vem, nekaj devijanovci mi ne ukre-
ne.

J Hotimirju so sklenila, da odpreva
italnico. V ta namen so najin
"Rafal" le-tam in razobčila. Tre-
buj 26 parihatur (6 mojih, 6 Hotovih
in 14 Ludovihovih.) Tudi sliko kralja
Petra so si obesila in 6 resnic, ki
se jih bo moral drnati, prav italiec.
Jutri bova navešla v italnico
dovenskega poročevalca in ljudske
pravice ter glam ravnihov, da bo
moj redic. Naj fantje berejo o Titovi

Jugoslaviji bodo vsaj videli, da ne-
kaj v resnici murdi in da se Kidrič
in Vidmar ne napihujeta rastoč.

V par dneh pričakujem pismo iz
Svrigliana. Mama in sestra me ubo
šrbijo. Kako bodo zimavale, če bo
teh mraz.

Smrdljiv dim iz kuhinje na nofto
se vali po tleh. Brikone bo drevale.
Šiha bratja Petra, ki sem jo namahal
za hrvaškega generala Parac-a ji
se pokvirjena in sem jo u oddal gen-
eralu Andreju. Šiho sem na-
mahal za komandanta Stejerskega
bataljona podporočnika Zmagoslava,
ki mi je dal rarijo - eno cigareto.
(Kveda me smes misliti da predstavlja
cigareto v našem logoru takšno vrednost.)
Tu pa tam mi tudi g major. Šolar

(dr. Benedik Tine) poudi kakšno ali
pa koga ničam in kakšen "čik"
pa skajam.

Redirerajnujem sem prodal par urokih
virkih volčev za 1200 lir, danes sem
pa v popolnoma sili.

Juen sem nam uase, ker se ved
no tolikim s suboparicim in
malo obetajicim: "Bo v kako!"

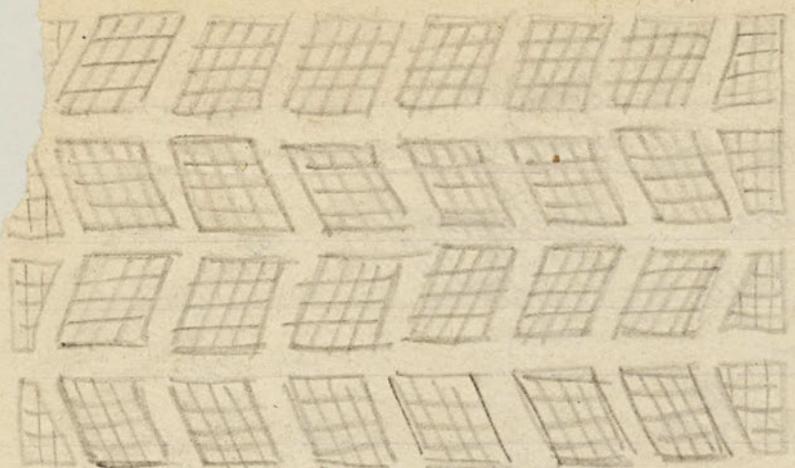
Bo v kako, mi vrag. In vedno
me je v najhujšem trenutku pois-
kala vica in naj me vrag vrame
v mi vdrje Astinir me bo za
nedolocen vas posadil 10 lir s ha-
tericim bom kupil eno angleško
sigareto. Tako je voljenji in tam
Boq me, kako n. bom uavradil
vpet rednega voljenja, kadar bo
do le-tega pristlo.

Od 17. do 27. maja 1943 - Kventura
" 8. avg. 43. do 7. apr 44. - Soobšaja
" 1. maja 45 do Internacijo.

14. XI. 45.

8-29 aprila so dnevi na katore
do zdaj še nisem bil ropot.

Forlì	Saleruo
Uenna	Pontecagnuolo
Rimini	Battipaglia
Cattolica	Eboli.
Fano	
Senigallia	
Ancona	
Jesi	
Foligno	
Spoletto	
Terui	
Rieti	
Valmontone	
Frosinone	
Cassino	
Caserta	
San. Giuseppe	
Amalfi	
Vietri s. Mare	

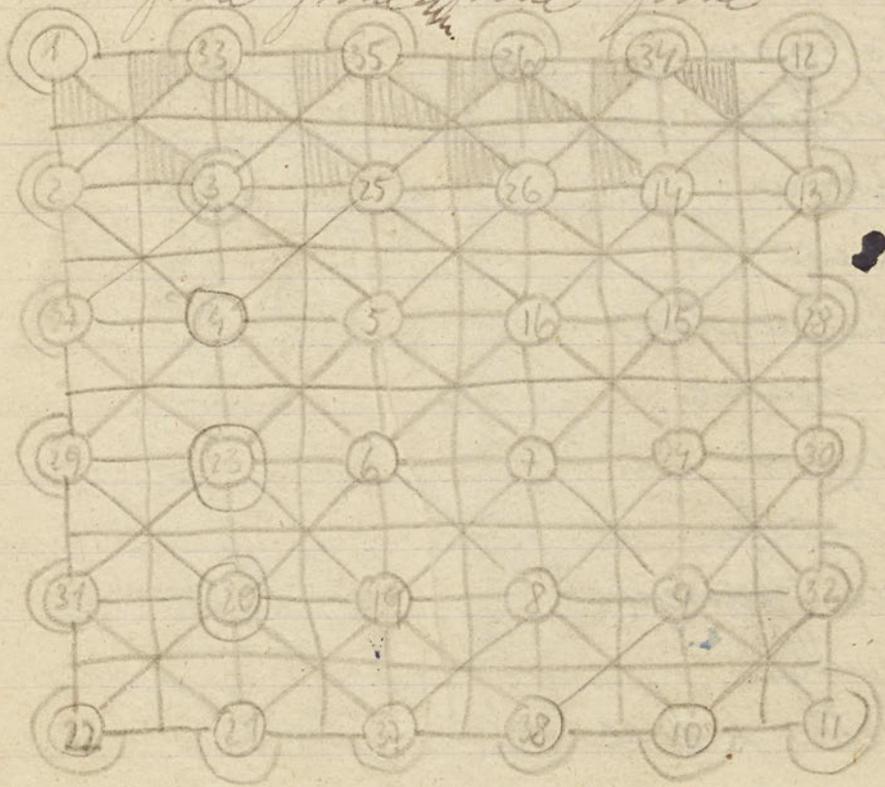

18
13

31

From From ? *Handwritten scribbles*
From From From From

Eboli 20. Oktober - sobota - Pravkar je
pirobantil v naš tabor naš kurat, hi
po vsej sili zahteva, da pobavom skvir
za bejaurko mati božjo, katero je na-
malal Debeljak. Vjenu se ne gre upirati,
zato mu bom neumudoma ugodil.

Eboli 12. Novembra - ponedeljek - Koncuo je
pišla "teho pičakovanu" decerna doba. Že par
dni sem neprestano lji. Včas je padala celo
toča. Naša satorha - upras je iz navadne juto-
sine - zelo dobro dni, ne podrave od ugoraj. Tudi
mralo je postalo tako, da nam je kar neprijetno.
Od zasa, do zasa

Eboli 7. Decembar - sobota

Že dva dni leim v bogovski bolnišnici
Vrat mi je zelo otečen in me boli, vendar
me nič ne zdraijo. Jutri bom dal tej
bolnišnici slovo - sem že prošil za odpust.

Zdravnik pravi, da me lahko ozdravi
samo dobra hrana in dobar vak. Do-
bega vaha se gori v satoru ne maika,

hrana pa ni dobra, ne tu, ne tam. Naj bo
enim potem. Tu rabušavam v postelji, da se
kar kadi, doma imam v logom dela in
glavo.

Zdaj smo sredi junu inu. Po vhoovih
shrog nas čini meg. Obrutno je murlu. Zobe
nas pruj. Vchaterim grejijo vtoru pici na
nafto. Zdaj je tudi tem odklenkalo. --
Hugleni daje manj nafto. Roudelili so nekaj
preproste angleške obleke in nove volje.
Dobil sem 1 majiv, 1 majiv ter volje. Daje
je otala obleka in v lagurji. Hote je in
10 dni v Lamic campu, namuz je odšel
na obisk. 1. decembra sem dobil pismo
od mame in Loviglionu, piloren je bil
prepis čutavega pisma. -- Ota so pregnali
od dama. Zivi pi ga. Telatkolovi. je pruj
bolau, daje ga Radkoma. Vre je rapluz
juo. Na stanovanju imamo pepaga kape-
tana Kolarja z eno. (OZNA).

Novembra mesca smo upriscuti igro.
Reoti Breha. Partnerica mi je bila ga.

Kalajava, v plozi moje bene Tatre. Dne 5.
decembra smo upriscorili Miklavjev vece.

Igrali smo vico: „Miklavž v Eboliji“, ki
sem ga sam igral. Miklavža sem igral
jaz, Antana - por. Dimitrije, - Gabrijela -
Feldin Boone, - Mefista - Pfeifer Liril, 1. nag.
je bil Kocičev Roman, 2. nag. pa Borstuhov
Biro iz Ljute. Zdi smo splavre.

Vrcho me ube. Komaj pisem.

Mami sem pokal Vinča jahno, zaprav
sem sam brez nje. Jeleni kraj, Mojidi
deho in selto. Pa bi vraf vidrale... Jertom,
pa me j pride in tako do med mes.

Hotmirjev in dajava, siroma ureju-
jiva revijo Lovenske armije: „Mi in svet“,
ki bo v brotenu 4. izda.

Delati - delati! - To mi je geto za
rioljenje. Zrcer ho lisen, naredine bikenw
prenvetga dne. Vedno ugatozin, da bi loh:
ho in ve naredil.

Tacni suw, igarot mi, denarja pa
u f mencev nreem videl.

9. December

[Faint, illegible handwriting on a browned strip]

[Faint, illegible handwriting on a browned strip]

